

Center for Børn og Forebyggelse Handicapområdet

Rådgivning, vejledning og støtte til familier med børn, der har en funktionsnedsættelse.

Kommunen informerer om Servicelovens §§ 41, 42, 45, 84 og 50 samt anden relevant information

- Målgruppeafklaring
- Dækning af merudgifter
- Tabt arbejdsfortjeneste
- Ledsager ordningen
- Aflastning
- Den børnefaglige undersøgelse

Anden relevant information: ½ handicapfriplads, rådgiverens koordinerende rolle det gode samarbejde, eksempler på kommunale tilbud, relevante hjemmesider, sagsbehandlingsfrister, klagevejledning m.m.

Denne folder findes også på Herningkommunes hjemmeside: www.herning.dk, og forsøges, så vidt det er muligt, opdateret ved nye lov eller takst ændringer.

Indhold

Målgruppeafklaring jf. Servicelovens § 41	6
Formålet med ydelsen	6
Betingelser for støtte, herunder personkreds	6
Betydelig og varigt nedsat funktionsevne	7
Indgribende, kroniske eller langvarige lidelser	7
Forsørgelse i hjemmet	9
Dækning af merudgifter jf. Servicelovens § 41	10
Generelt om merudgiftsydelsen	10
Udbetaling af ydelsen	10
Sandsynliggjorte merudgifter	11
Særligt om rådgivningsindsatsen for ydelser efter servicelovens § 41	11
Udmåling og minimumsgrænse	11
Udbetalingstidspunkt	12
Ordningens subsidiære karakter	12
Privat sygeforsikring	12
Genvurdering, regulering og opfølgning	12
Opfølgning	13
Omberegning	13
Enkeltstående merudgifter	14
Ophør	14
Eksempler på merudgifter	15
Kost og diætpræparater	15
Medicin	15
Fritidsaktiviteter	16
Briller	17
Sygehusophold	17
Befordring	17
Andre driftsudgifter ved befordring i egen bil	18
Befordring til dagtilbud	19
Betaling af egenbetaling for dagtilbud fra 5. klasse	19
Befordring til skole	19
Befordring til behandling	19
Befordring i fritiden	19
Handicaprettede kurser til forældre og andre pårørende	20
Beklædning	20

Fodtøj.....	21
Vask og vaskemaskine.....	21
Personlig hygiejne	21
Ferie	21
Bolig og boligskit.....	21
Afgrænsning over for anden lovgivning og andre bestemmelser	22
Undervisning.....	22
Hjælpemidler.....	22
Boligskit	22
Respirationshjælp o.l.	22
Døgninstitution.....	23
Kompensation for tabt arbejdsfortjeneste jf. Servicelovens § 42	24
Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.....	24
Generelt om tabt arbejdsfortjeneste	24
Formål	24
Målgruppe	24
Betingelser for at modtage hjælpen	24
Nedsættelse af beskæftigelse, tab af indtægt.....	25
For hvilke tidsrum kan hjælpen ydes	25
Rådgivningen i forbindelse med beslutning om hjælp efter servicelovens § 42	26
Forhold til a-kasse	27
Beregning af hjælpen	27
Bidrag til pensionsordning.....	28
Fradrag for sparede udgifter	28
Andre fradrag.....	28
Regulering af hjælpen	28
Tillæg til ferieformål	29
Tillæg til ferieformål ved ophør	29
Ophør med pasning af barnet i hjemmet.....	29
Rådgivning ved ophør	30
Sammenhæng med andre bestemmelser	30
Barselorlov og barselspenge	31
Dagpenge til forældre med alvorligt syge børn	31
Ferieloven.....	31
Pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom	31
Ledsagelse for unge mellem 12-18 år jf. Servicelovens § 45	32

Generelt om ledsagelse til unge	32
Formål med ledsagelse	32
Personkredsen	32
Unge hjemmeboende	33
Tildeling af ledsagelse	33
Ledsageordningens indhold	33
Opsparingsordning	33
Udgifter til aktiviteter og befording	34
Ledsagerens kvalifikationer	34
Aflastning jf. Servicelovens § 84 stk. 1, jf. § 44	35
To forskellige aflastningsformer	35
Dækning af nødvendige merudgifter i forbindelse med aflastningen	35
Ansættelse samt øvrige vilkår	35
Bevillingen	36
Den børnefaglige undersøgelse jf. Servicelovens § 50	37
Særlig støtte til børn og unge	37
Formålet	37
½ handicapfriplads	38
Rådgiverens koordinerende rolle	38
Det gode samarbejde	39
Sådan ansøger du om handicapkompenserende ydelser	39
Med tilbagevirkende kraft fra ansøgningstidspunktet	40
Indhentning af oplysninger	40
Samtykke	40
Eksempler på kommunale tilbud på handicapområdet	41
Småbørnskonsulent og Børne- familievejleder	41
Hjerneskadeteamet for børn og unge 0-18 år	41
Forløbskoordinator til kronisk syge børn	42
Autismekonsulenterne	42
Ergoterapeuter på hjælpemiddelområdet	42
Oralmotorisk team	42
Behandlingspsykologerne	43
Åbenrådgivning	43
Relevante hjemmesider	43
Sagsbehandlingsfrister inden for Børne- og familie rådgivningens ansvarsområder	44
Klagevejledningen	44

Referencer	45
Bilag 1 - ved ansøgning/opfølgning på Merudgifter	46
Bilag 2 - ved ansøgning/opfølgning på tabt arbejdsfortjeneste.....	48
Bilag 3 - ved ansøgning/opfølgning på afløsning/aflastning	49

Målgruppeafklaring jf. Servicelovens § 41

SEL § 41: Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn *under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.*

Det er en betingelse, at merudgifterne er *en konsekvens af den samlede nedsatte funktionsevne* og ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i Serviceloven eller anden lovgivning. Dvs. er der en anden lovgivning en støtte kan ydes efter, skal den først benyttes.

Formålet med ydelsen

Det overordnede formål med ydelsen er, at forsørgere af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan få kompensation for de merudgifter, de har som følge af deres barns funktionsnedsættelse.

Formålet er endvidere at medvirke til:

- at børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institutioner eller lignende, såfremt hensynet til barnets tarv tilsiger dette.
- at familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller den kroniske eller langvarige lidelse
- at hindre at barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.

Betingelser for støtte, herunder personkreds

Bestemmelsen i servicelovens § 41 omfatter borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser.

Udgangspunktet for vurderingen af, om barnet opfylder betingelserne for merudgiftsydelse, er en konkret og individuel helhedsorienteret vurdering af barnets *funktionsnedsættelse eller lidelse* og det deraf *afledte hjælpebehov*.

Som eksempler på funktionsnedsættelser eller lidelser, der vil kunne falde ind under bestemmelsen, kan nævnes:

Udviklingshæmning, sindslidelser, epilepsi, diabetes, nedsat bevægelsesfunktion, herunder respirationsinsufficiens, hjerneskade, nedsat talefunktion, manglende eller svagt syn samt manglende eller nedsat hørelse.

Eksemplerne er ikke udtømmende. Det betyder, at andre persongrupper, f.eks. børn og unge med udviklingsforstyrrelser, kan være omfattet af merudgiftsbestemmelsen, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Hvilke udgifter kan dækkes?

Merudgiften skal være *en nødvendig følge af den nedsatte funktionsevne*. Det vil sige, at de udgifter, der kan dækkes, er udgifter ved forsørgelsen af barnet eller den unge med funktionsnedsættelse i hjemmet. Der lægges herved vægt på, at familien skal afholde udgifter på linje med, hvad andre lignende familier uden et barn med handicap har.

Konkret betyder dette, at familien alene kan få dækket de nødvendige merudgifter, de har som følge af barnets funktionsnedsættelse:

- og dermed ikke de udgifter, som de må forventes at have som en del af deres normalforbrug.
- Hvis en familie har merudgifter forbundet med ekstra køb af tøj som følge af deres barns handicap, får familien alene dækket deres udgifter ud over, hvad de må forventes at have af udgifter til tøj, hvis deres barn ikke havde et handicap.

OBS! Der kan således ved beregning, være en egenbetaling, som forældrene selv skal dække og en merudgift, som Herning kommune dækker.

Betydelig og varigt nedsat funktionsevne

Målgruppen for servicelovens § 41 omfatter borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Ved *varig funktionsnedsættelse* forstås, at der ikke inden for en overskuelig fremtid vil være udsigt til bedring af de helbredsmæssige forhold, og at der i lang tid frem over vil være behov for at kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen. Normalt vil funktionsnedsættelsen være en belastning resten af livet.

Ved *betydelig funktionsnedsættelse* skal forstås, at funktionsnedsættelsen har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Her skal foretages en bred vurdering i forhold til den samlede livssituation. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til den pågældendes aktivitetsniveau, skole- og uddannelsesforhold, personlige forhold, helbredsforhold etc.

Funktionsnedsættelse er et begreb, der bruges ved tildeling af de ydelser i serviceloven, der skal kompensere for en nedsat funktionsevne. Ved at lægge vægt på funktionsevnen betones det, at det ikke er lidelsens art eller omfang, der er afgørende, men derimod *følgerne* af den nedsatte kropslige eller kognitive funktion.

Selv om årsagen til den nedsatte funktionsevne ofte vil være en lægelig diagnosticeret lidelse, der angiver en varig nedsættelse af kropslige eller kognitive funktioner, er det imidlertid *den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse*, der er afgørende i forhold til vurderingen af begrebet nedsat funktionsevne.

Indgribende, kroniske eller langvarige lidelser

Målgruppen for servicelovens § 41 omfatter endvidere borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge med indgribende kroniske eller langvarige lidelser.

»*Indgribende lidelse*« betyder i denne sammenhæng, at lidelsen skal være af en sådan karakter, at den har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

»*Kroniske lidelser*« omfatter sygdomstilstande o.l., som fra det tidspunkt, hvor de opstår, normalt vil vare i flere år. Der lægges således i praksis vægt på, om lidelsen forventes at vare barnealderen ud.

I Ankestyrelsens principafgørelse nr. 54-11 var forældrene til en dreng med betydelige adfærds- og udviklingsforstyrrelser omfattet af personkredsen for dækning af merudgifter:

Ankestyrelsens principafgørelse nr. 54-11:

Ankestyrelsen fastslog i en konkret sag, at en dreng på 5 år med betydelige adfærds- og udviklingsforstyrrelser var omfattet af personkredsen for dækning af merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse af børn. Drengen viste tidligt tegn på adfærdsforstyrrelser. Drengen blev først fundet berettiget til merudgifter fra det tidspunkt, hvor der forelå en samlet børnepsykiatrisk vurdering, som dokumenterede, at lidelsen var varig og af et sådant omfang, at den ikke kunne forventes bedret ved behandling. Først fra det tidspunkt var det dokumenteret, at hans opmærksomhedsvanskeligheder samt væsentlige eksekutive og motoriske vanskeligheder og vanskeligheder med effektregulering var af varig, indgribende karakter.

Det er *den samlede nedsættelse af funktionsevnen*, der skal lægges til grund ved vurderingen af, om et barn er omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse.

Ankestyrelsens principafgørelse nr. 92-12:

Afgørelsen fastslår i den konkrete sag, at det er den samlede nedsættelse af funktionsevnen, der skal lægges til grund ved vurderingen af, om et barn er omfattet af personkredsen og har ret til merudgifter. Et barn med flere lidelser behøver således ikke være omfattet af personkredsen for hver enkel lidelse for, at merudgifter ved forsørgelsen af barnet i hjemmet kan dækkes. Det er den samlede funktionsevne, der skal være betydeligt nedsat eller indgribende.

Det er dog en forudsætning, at den enkelte lidelse, og den deraf følgende nedsættelse af funktionsevnen, er varig, langvarig eller kronisk, og at merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og der er tale om nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af barnet i hjemmet. At det skal være en »langvarig lidelse« betyder ikke, at det skal dreje sig om en uhelbredelig lidelse.

OBS! I praksis lægges der vægt på, om lidelsen skønnes at vare et år eller mere.

Undtagelser:

Det er dog ikke udelukket at yde støtte, selv om lidelsen kan forventes at vare mindre end et år. Der kan eksempelvis være tale om for tidligt fødte børn eller børn med hofteskred (calve perthes), hvor familien i en kortere periode på grund af barnets funktionsnedsættelse er særligt tungt belastet. Det, at et barn er for tidligt født, er dog ikke tilstrækkeligt til at få hjælp efter denne bestemmelse. Det afgørende er betydningen af en nedsættelse af funktionsevnen.

En risiko for, at barnet rammes af en eller anden lidelse, er ikke tilstrækkeligt til at få støtte efter denne bestemmelse. Børn, der f.eks. alene ikke kan ligge tørre i sengen om natten (enuresis nocturna), kommer normalt ikke ind under servicelovens § 41. I specielle tilfælde, hvor alle behandlingsmuligheder er udtømte, barnet er i skolealderen, og der er udsigt til, at lidelsen er kronisk, kan der dog efter en konkret vurdering ydes hjælp efter servicelovens § 41.

Målgruppen omfatter heller ikke den brede gruppe af børn og unge med kortvarige eller mindre indgribende lidelser som f.eks. visse former for allergi.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse nr. C-13-99) truffet afgørelse om, at en 5-årig pige med en eksem lidelse ikke var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse. Begrundelsen var, at det ikke er tilstrækkeligt, at der er tale om en langvarig lidelse. Der må også stilles krav om, at der er tale om en indgribende lidelse:

Ankestyrelsens principafgørelse nr. C-13-99:

Afgørelsen fastslår, at det ikke er tilstrækkeligt, at der er tale om en langvarig lidelse. Der må også stilles krav om, at der er tale om en indgribende lidelse.

Børn under medicinsk behandling

Når en kommune skal vurdere, om et barn hører inden for målgruppen til merudgiftsydelsen til børn, skal vurderingen foretages med udgangspunkt i barnets funktionsniveau med medicin, hvis barnet er under medicinsk behandling. Barnets funktionsevne skal dog vurderes uden medicin, hvis ophøret med medicin vil være akut livstruende eller medføre umiddelbar risiko for varig eller væsentlig funktionsnedsættelse.

Det følger af Ankestyrelsens principafgørelse nr. 55-11:

Ankestyrelsens principafgørelse nr. 55-11:

En 12-årig dreng, som var i medicinsk behandling for ADHD, havde ikke en så væsentlig funktionsnedsættelse, at han var omfattet af personkredsen, der kan få dækket merudgifter ved forsørgelsen. Han gik i normalklasse og var med god effekt under behandling for sin opmærksomhedsforstyrrelse og sine koncentrationsvanskeligheder. Han havde primært vanskeligt ved sociale situationer. Vurderingen af, om han var omfattet af personkredsen, skulle i denne sag ske ud fra situationen med medicin. Dette skyldes, at hans adfærdsmæssige og følelsesmæssige funktionsnedsættelse forud for medicinsk behandling, ikke var så betydelig, at ophør med medicinsk

behandling ville medføre umiddelbar risiko for varig og væsentlig funktionsnedsættelse. Han var før påbegyndelsen af den medicinske behandling altid meget urolig, havde koncentrationsproblemer og indgik kun med besvær i socialt samspil.

I Ankestyrelsens principafgørelse nr. C-9-04 skulle vurderingen foretages uafhængigt af den løbende eller varige behandling, herunder medicinsk behandling, som barnet modtog til afhjælpning af sin lidelse:

Ankestyrelsens principafgørelse nr. C-9-04:

Afgørelsen fastslår i den konkrete sag, at vurderingen af betingelserne om betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og indgribende kronisk eller langvarig lidelse i servicelovens § 41 skulle i relation til ansøgninger om medicinudgifter foretages uafhængigt af den løbende eller varige behandling, herunder medicinsk behandling, som barnet modtog til afhjælpning af sin lidelse. I den konkrete sag var en mor berettiget til hjælp til dækning af merudgifter til medicin til sine to sønner, som led af astma og allergi. Sønerne var således efter en lægelig vurdering omfattet af personkredsen i bestemmelsen om merudgiftsydelse, idet deres lidelser måtte karakteriseres som indgribende, kroniske og langvarige. Der blev særligt lagt vægt på, at sønernes astma var ret svær, og uden behandling ville de være livstruet.

Forsørgelse i hjemmet

At barnet forsørges i hjemmet betyder, at det skal bo hos forældrene eller andre pårørende. Dette skal ses i modsætning til, at barnet ved medvirken af sociale myndigheder har ophold uden for hjemmet. Et barn, der er indlagt på sygehus, er på aflastning eller midlertidigt - som et led i almindelig skolegang - går på kost- eller efterskole, har ophold i eget hjem.

Hvem behandler ansøgningen:

Det er barnets opholdskommune, der skal behandle ansøgningen.

OBS! Det har f.eks. betydning i sager, hvor forældrene ikke bor i samme kommune.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse nr. C-15-03) truffet afgørelse om, at hjælp til dækning af nødvendige merudgifter er en ydelse, der er relateret til barnet. Det er derfor barnets opholdskommune, der skal behandle ansøgninger om hjælp til merudgifter også i de tilfælde, hvor den af forældrene, der søger om hjælp, har en anden opholdskommune end barnet:

Dækning af merudgifter jf. Servicelovens § 41

Udmåling af ydelsen:

Udmålingen af ydelsen sker på grundlag af de *sandsynliggjorte merudgifter* for det enkelte barn, f.eks. merudgifter til individuel befordring og fritidsaktiviteter.

OBS! Beløbet til dækning af de nødvendige merudgifter kan ydes, når de skønnede merudgifter udgør mindst 4656 kr. pr. år (2016-niveau). Ydelsen fastsættes ud fra de skønnede merudgifter pr. måned og afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100.

Generelt om merudgiftsydelsen

Merudgiftsydelsen i servicelovens § 41 er et supplement til servicelovens øvrige bestemmelser om støtte til børn og unge med funktionsnedsættelse, som f.eks. § 32 om hjælp i form af dagtilbud, hjemmetræning mv., § 42 om tabt arbejdsfortjeneste, § 45 om ledsagelse mv.

Sigtet med bestemmelsen er at tilgodese, at børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med indgribende kroniske eller langvarige lidelser har nogle særlige behov, som kan give merudgifter ved forsørgelsen.

- Bestemmelsen giver således hjemmel til at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet eller den unge ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse.
- Familien skal selv afholde den del af udgifterne, som svarer til de udgifter, familien normalt ville have afholdt.

Udbetaling af ydelsen

Kommunalbestyrelsen yder som udgangspunkt dækning af merudgifter som *et kontant beløb* til familien, ydelsen vil blive udbetalt til *barnets nemkonto* (forældrene skal selv gå ned i banken og bede dem om at oprette en nemkonto til barnet). Ydelsen bliver tildelt ud fra størrelsen på de sandsynliggjorte merudgifter som følge af barnets funktionsnedsættelse.

Gennem denne ydelsesform får familien, der modtager dækning af merudgifter, mulighed for selv at tilrettelægge, hvorledes den bevilgede ydelse skal anvendes, så behovet bedst muligt kan dækkes.

Det kan dog undtagelsesvis aftales mellem kommunalbestyrelsen og familien, at visse ydelser skal afregnes direkte af kommunen med leverandøren i stedet for, at familien skal have udbetalt hjælpen som et kontant beløb, hvorefter familien så skal afregne med leverandøren. Familien og kommunalbestyrelsen kan således aftale sig til en nemmere tilrettelæggelse af hjælpen. Dette kan f.eks. være relevant ved ydelser som taxakørsel, grundet det store koordineringsarbejde ved bl.a. sygdom.

Den kontante del af ydelsen udbetales i månedlige rater. Beløb, som afregnes direkte af kommunen med en leverandør, modregnes i det månedlige tilskud.

Hjælp til dækning af merudgifter er subsidier til anden hjælp efter serviceloven eller anden lovgivning. Det betyder, at det er en forudsætning for hjælp i form af merudgiftsydelse efter serviceloven, at udgifterne ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning.

Ydelsen er uafhængig af forsørgerens indkomst og er ikke skattepligtig.

Sandsynliggjorte merudgifter

Modtageren af merudgiftsydelsen skal ikke søge kommunalbestyrelsen om hjælp for hver enkelt merudgift. Merudgiftsydelsen udmåles efter en konkret vurdering af de sandsynliggjorte merudgifter for det enkelte barn.

At merudgifterne skal være sandsynliggjorte betyder, at kommunalbestyrelsen ikke kan kræve dokumentation for afholdelsen af udgifterne. Der skal således laves et overslag over omfanget af de behov, som barnet efter al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter.

Er der tale om et barn eller en ung, der på grund af nedsat funktionsevne slider meget på tøj og sko, laves der et overslag over, hvad merudgiften til dette vil være på årsbasis. Skal barnet eller den unge til behandling, laves der et overslag over merudgiften til befordring hertil for det kommende år. Udgifter, som forældrene kan dokumentere, skal selvfølgelig indgå i det merudgiftsbeløb, der udmåles.

Merudgifterne vedrører såvel *løbende udgifter* som *enkeltudgifter*. Udgifter, der afholdes inden for 1 år (12 på hinanden løbende måneder), sammenlægges.

Der udleveres en kopi til forældrene af den oversigt, der udfærdiges som grundlag for udmålingen af merudgiftsydelsen.

- Dette med henblik på at skabe en større gennemsækelighed med hensyn til, hvilket beløb der ydes, og det vil være en lettelse ved senere regulering af ydelsen.

Særligt om rådgivningsindsatsen for ydelser efter servicelovens § 41

Hvis familien ikke kan sandsynliggøre merudgifter af en størrelsesorden, der overskrider minimumsgrænsen, og derfor ikke kan få hjælp efter servicelovens § 41, bør Herning Kommune være opmærksom på familiens behov for rådgivning og vejledning samt anden form for støtte efter andre af lovens bestemmelser om børn og unge.

Muligheden for hjælp efter bestemmelserne om hjælpemidler eller boligindretning bør også overvejes.

Udmåling og minimumsgrænse

For at modtage merudgiftsydelse skal der foreligge sandsynliggjorte merudgifter på 4.656 kr. årligt (2016-niveau) svarende til 388 kr. månedligt (»minimumsgrænsen«). Selvom merudgifterne udgør under 388 kr. i enkelte måneder, vil der kunne udbetales tilskud, hvis kommunalbestyrelsen skønner, at de samlede udgifter i løbet af et år vil overstige 4.656 kr. Minimumsgrænsen reguleres en gang om året den 1. januar med satsreguleringsprocenten. Det kommende års satser offentliggøres i Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds vejledning om satser på ministerområdet.

Reguleringen af de nævnte satser foretages første gang den 1. januar 2017.

OBS! Hvis en familie har flere børn med nedsat funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelser, er det de samlede merudgifter for disse børn, der lægges til grund ved beregningen.

Udmålingen af merudgiftsydelsen skal ske ved, at der afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100 kr. i forhold til de sandsynliggjorte merudgifter.

Eksempel:

Mikkels forældre har på grund af Mikkels funktionsnedsættelse sandsynliggjorte merudgifter på 745 kr. pr. måned svarende til 8.940 kr. pr. år. De skønnede merudgifter overstiger dermed minimumsgrænsen på 4.656 kr. pr. år (2016-niveau) svarende til 388 kr. pr. måned, og Mikkels forældre er derfor berettiget til merudgiftsydelse, forudsat at Mikkels er omfattet af personkredsen. Ydelsen fastsættes ved, at de skønnede merudgifter pr. måned afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100, og Mikkels forældre vil derfor få udbetalt 700 kr. om måneden.

Overgangsordning:

Kommunalbestyrelsen skal senest den 1. januar 2016 have genberegnet alle sager om merudgiftsydelser til børn, hvor der udbetales tilskud efter de tidligere gældende regler med afrunding til nærmeste antal ottendedele af standardbeløbet.

Udbetalingstidspunkt

Udbetaling af merudgiftsydelse sker som udgangspunkt fra ansøgningstidspunktet, hvis borgeren på dette tidspunkt opfylder betingelserne.

Ordningens subsidiære karakter

Det er en betingelse for at kunne modtage hjælp i form af merudgiftsydelse, at merudgifterne ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i serviceloven. Det betyder, at hvis en familiens sandsynliggjorte merudgifter kan dækkes efter andre bestemmelser i den sociale lovgivning eller anden lovgivning inden for f.eks. sundheds- og uddannelsesområdet, skal disse bestemmelser anvendes, førend det vurderes, om familien kan få dækket merudgifterne efter servicelovens § 41.

Privat sygeforsikring

Der kan ikke ydes hjælp efter servicelovens § 41 til den del af merudgifterne, som i forvejen er dækket af Sygeforsikringen Danmark eller andre private sygeforsikringer/ordninger. Dette er begrundet i *kompressionsprincippet*, hvorefter familien skal kompenseres for de merudgifter, de har som følge af barnets funktionsnedsættelse. Der skal således være tale om en *reel merudgift* for familien.

Genvurdering, regulering og opfølgning

Herning kommune har pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Herning Kommune skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

I forhold til den praktiske tilrettelæggelse af opfølgningen bør kommunalbestyrelsen i forbindelse med bevillingen af merudgiftsydelsen være opmærksom på at vejlede den enkelte familie om muligheden for ændret udmåling, hvis der sker ændringer i merudgifterne.

Der skal ske en opfølgning på, om den udmålte ydelse dækker de konkrete behov, og om familien stadig opfylder betingelserne for hjælp. Hvis der sker ændringer i de sandsynliggjorte merudgifter, som ligger til grund for fastsættelsen af det udbetalte tilskud, skal tilskuddet ændres i overensstemmelse hermed.

Dette omfatter ændringer i såvel opadgående såvel som nedadgående retning. Herning kommune kan derfor f.eks. godt ændre en bevilling i opadgående retning, selv om borgeren ikke har anmodet om det, f.eks. hvis der opstår nye hjælpebehov, eller hvis der er sket stigninger i de merudgifter, der indgår i den oprindelige bevilling. Dermed er det muligt for kommunalbestyrelsen at om beregne tidligere end ved et-års periodens udløb.

OBS! Herning kommune skal være opmærksom på løbende at følge op på modtagerens situation. Det bemærkes i forlængelse heraf, at hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en families løbende merudgifter f.eks. er meget betydelige eller vil stille familien i en økonomisk vanskelig situation, vil det være god forvaltningsskik at foretage omberegning før 1- års periodens udløb.

Hvis der som led i opfølgningen skal ske ændringer i den udbetalte ydelse, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse herom.

OBS! Udbetalingen af den ydelse, som familien hidtil har modtaget, fortsætter, indtil der er truffet ny afgørelse om merudgiftsydelsen.

Der bør, så vidt det er muligt være et passende varsel, så borgeren får mulighed for at indrette sig på den nye situation, hvis ydelsen nedsættes væsentligt eller helt standses, f.eks. som følge af akut anbringelse eller dødsfald.

OBS! Ved ændringer i nedadgående retning kan Herning Kommune ikke kræve for meget udbetalt merudgiftsydelse tilbage med tilbagevirkende kraft. Denne udgift påhviler Herning Kommune.

Opfølgning

Det kan være svært i starten af et forløb at få alle de merudgifter med, som har tilknytning til barnets varigt nedsatte funktionsevne. Det bør derfor overvejes at foretage en opsamling efter en kortere periode, f.eks. efter 2-3 måneder, første gang ydelsen udmåles.

Familien bør ved opfølgningen kunne sandsynliggøre de væsentligste udgifter, som familien har haft, siden ydelsen blev fastsat. Det vil gøre det nemmere at få fastsat en rimelig merudgiftsydelse, specielt når familien får ydelsen for første gang.

Der skal herved gøres opmærksom på, at hvis familien kan dokumentere afholdte merudgifter, kan det lette opfølgningen yderligere.

Hvis der akut indtræffer væsentlige ændringer i familiens situation og behov, kan kommunalbestyrelsen også regulere for et kortere tidsrum, bl.a. for at kunne dække større enkeltudgifter på det tidspunkt, hvor merudgiften opstår.

OBS! Udgifter, der er en følge af almindelige prisstigninger, anses ikke for at være en væsentlig ændring i modtagerens situation.

Derimod vil udgifter, der pludseligt er opstået som følge af modtagerens nedsatte funktionsevne, kunne bevirke, at ydelsens størrelse tages op til fornyet overvejelse, såfremt det er en større udgift/vurderes en væsentlig ændring. Dette kan ske ved et møde, via telefon, mail eller lignende.

Omberegning

Uanset stigninger i de sandsynliggjorte merudgifter kan familien ikke kræve at få tilskuddet fastsat på ny, før der er forløbet et år regnet fra den seneste fastsættelse.

Ændret fastsættelse af det udbetalte tilskud skal ved sådanne stigninger ske med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor stigningen i de sandsynliggjorte merudgifter fandt sted. Det er kun stigninger siden seneste fastsættelse, der skal medtages.

Efter bestemmelsen har familien et egentligt retskrav på omberegning, når der mindst er forløbet et år fra seneste fastsættelse af tilskuddet, hvis der efterfølgende er sket stigninger i de sandsynliggjorte merudgifter, som ligger til grund for den tidligere beregning.

Dermed kommer familien højst til at bære ekstra merudgifter et år, hvorefter der skal ydes hjælp med tilbagevirkende kraft. Det vil dog kun ske i de tilfælde, hvor Herning Kommune ikke selv har ændret i løbet af året, f.eks. ved nye hjælpebehov eller i stigninger i de merudgifter, der indgår i den oprindelige bevilling.

OBS! Ved ændringer kan familien rette henvendelse til kommunalbestyrelsen, når merudgiften opstår, eller afvente 1-års periodens udløb.

- Er der tale om, at merudgifterne skal sættes ned, er det Herning Kommune, der bærer risikoen, indtil den træffer en ny afgørelse med en ny beregning. Her vil kommunalbestyrelsen ikke kunne kræve tilbagebetaling til det tidspunkt, hvor faldet i merudgifterne blev konstateret.

Reglen om omberegning berører ikke muligheden for at modtage hjælp til en enkeltstående merudgift ved en enkeltstående udbetaling uden regulering af den løbende ydelse.

Enkeltstående merudgifter

Hvis der ved siden af den løbende ydelse opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift, kan dette ske ved en enkeltstående udbetaling, uden den månedlige udbetaling af merudgiftsydelse reguleres.

Dækning af en enkeltstående merudgift forudsætter, at familien allerede er berettiget til merudgiftsydelse efter servicelovens § 41.

Den enkeltstående merudgift skal i disse tilfælde dækkes på det tidspunkt, hvor den opstår, og familien skal dermed ikke afvente en eventuel om beregning efter

Som eksempel på enkeltstående merudgifter kan nævnes udgifter i forbindelse med en flytning eller uforudsete udgifter til kurser, hospitalsindlæggelser.

OBS! Ved tilbagevendende udgifter skal udgiften indregnes i de forventede udgifter, Ved uventede og høje udgifter, som forventes at være blivende, bør aftalen revideres snarest. Det samme gælder i de tilfælde, hvor udgifterne viser sig at være lavere end oprindelig antaget

Ophør

Retten til merudgiftsydelse efter servicelovens § 41 ophører, hvis barnet eller den unge fylder 18 år eller derudover ikke længere opfylder betingelserne for ydelsen.

Når den unge fylder 18 år, skal kommunalbestyrelsen inden det fyldte 18. år foretage en samlet vurdering af den unges støttebehov, herunder et eventuelt behov for merudgifter efter servicelovens § 100. Det bemærkes dog, at der alene kan ydes hjælp efter § 100, hvis betingelserne i denne bestemmelse er opfyldt.

Eksempler på merudgifter

I det følgende opregnes der nogle eksempler på merudgifter som følge af betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse hos børn og unge. Det skal fremhæves, at der ikke er tale om en udtømmende opregning. Der kan ofte være tale om komplicerede situationer, som opstår i familierne på grund af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller lidelse. Det er derfor ikke muligt at opregne alle de merudgifter, en sådan familie kan komme ud for.

Kost og diætpræparater

Til børn og unge under 18 år kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter til diætkost. Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen sørger for, at behovet er tilstrækkelig dokumenteret, f.eks. ved lægeerklæring.

Til spædbørn, der ikke kan tåle mælk, kan der f.eks. ydes hjælp til merudgifter til erstatningspræparater. Bemærk, at der efter regler udstedt i medfør af sundhedslovens § 159 ydes regionalt tilskud på 60 pct. Til visse ernæringspræparater godkendt af Sundhedsstyrelsen. Tilskud er betinget af, at ernæringspræparaterne er ordineret af lægen på en "grøn recept" i forbindelse med sygdom eller alvorlig svækkelse. Præparater godkendt til regionalt tilskud fremgår af lister, som ligger på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

For så vidt angår spædbørn, som på grund af en allergisk disposition må formodes at have behov for diætkost i form af mælkeerstatningspræparater, kan der ydes hjælp til dækning af de nødvendige erstatningspræparater, selv om allergien endnu ikke er kommet i udbrud. Det er dog en betingelse, at kommunalbestyrelsen skønner, at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for, at den kroniske lidelse vil bryde ud, hvis erstatningspræparaterne ikke anvendes. Der ydes ikke regionalt tilskud, jf. ovenfor, til forebyggelse af komælksallergi.

Når der i forbindelse med observations- og undersøgelsesformål og gentagne undersøgelser, og som en direkte følge af den nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse ordineres særlige diætpræparater, som barnet skal indtage i hjemmet over en kortere eller længere periode, kan der ydes hjælp til dækningen af udgiften til disse præparater.

Udgifterne til særlige diætpræparater, som fremstilles på sygehuset, og som pågældende skal indtage som led i en sygehusbehandling, afholdes af sygehusvæsenet.

I forhold til dokumentation og beregningsgrundlag for ydelsen

Ved bedømmelsen af dokumentationsgrundlaget for behovet for diæt kan det oftest være nødvendigt at inddrage sagkyndig bistand fra specialafdelinger under sygehusvæsenet, hvis kommunen ikke selv råder over den lægelige ekspertise.

OBS! Forældre skal give deres samtykke i forbindelse med indhentning af relevante oplysninger/dokumentationsgrundlag.

Beregning af udgiften

Udgiften til diætkosten beregnes ud fra specialafdelingens beregninger over udgiften eller beregninger fra Forbrugerstyrelsen eller fra brugerorganisationer, patientforeninger og lignende.

I hvert enkelt tilfælde skal der ved fastlæggelsen af den konkrete ydelse dog foretages et skøn over behovet.

Medicin

Der kan også ydes hjælp til egenbetalingen af tilskudsberettiget medicin, som er nødvendig på grund af en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse hos børn og unge.

Enkelttilskud

Bemærk dog, at der i særlige tilfælde efter sundhedslovens § 145 kan ydes enkelttilskud til medicin, der er lægeordineret, og som der ikke ydes generelt tilskud til efter sundhedslovens § 144. Tilskuddet ansøges af barnets eller den unges læge hos Lægemiddelstyrelsen.

Kroniker tilskud

Fra den 1. januar 2016 bliver kronikertilskud givet automatisk til berettigede borgere dvs. borgere med et stort, varigt og fagligt veldokumenteret behov for lægemidler - læger skal således ikke længere søge om det.

Fast årligt egenbetalingsloft på tilskudsberettiget medicin

Med virkning fra den 1. januar 2016 indføres et fast årligt egenbetalingsloft på udgifter til tilskudsberettiget medicin opgjort i tilskudspriser. Egenbetalingsloftet udgør 3.880 kr. årligt (2016-tal).

Det betyder, at alle borgere **automatisk** får 100 % tilskud til tilskudsprisen på tilskudsberettiget medicin, når borgeren har haft en årlig egenbetaling til tilskudsberettiget medicin (opgjort i tilskudspriser) på over 3.880 kr. (2016-tal).

Borgere, hvis tilskudsperiode udløber i 2016, og som den 1. januar 2016 har haft egenudgifter til tilskudsberettiget medicin (opgjort i tilskudspriser) på over 3.830 kr. (2015-tal), vil automatisk få udbetalt (udlignet) differencen ved første receptekspedition på apoteket efter den 1. januar 2016.

Der kan endvidere ydes hjælp til nødvendig medicin, som ikke er tilskudsberettiget, hvis udgifterne er en følge af funktionsnedsættelsen eller en kronisk eller langvarig lidelse hos barnet eller den unge.

Fritidsaktiviteter

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter i forbindelse med barnets eller den unges deltagelse i fritidsaktiviteter, hvis betingelserne for dækning af merudgifter i øvrigt er opfyldt.

Ankestyrelsens principafgørelser nr. 93-11, 253-09 og C-10-04 omhandler henholdsvis merudgifter i forbindelse med deltagelse i fritidsaktiviteter og særligt legetøj.

Ankestyrelsens principafgørelser nr. 93-11, 253-09 og C-10-04:

Nr. 93-11:

I den konkrete sag blev en parallelcykel til en 12-årig handicappet pige konkret vurderet som en nødvendig merudgift ved forsørgelsen og en konsekvens af den nedsatte funktionsevne. I afgørelsen lagde Ankestyrelsen vægt på, at det måtte anses for almindeligt for ikkehandicappede børn på samme alder at komme rundt på cykel i fritiden. Der blev endvidere lagt vægt på, at pigen var glad for at cykle, og at det var svært at finde passende fritidsaktiviteter eller motionsmuligheder til hende. Parallelcyklen var ikke et hjælpemiddel for pigen. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at pigen allerede var kompenseret for sit behov for transport ved bevilget handicapbil og 4wheeler

Nr. 253-09:

I den konkrete sag blev en ung på 17 år med spastiske lammelser i arme og ben vurderet at være berettiget til at få dækket de merudgifter, der var forbundet med deltagelse i el-kørestolsfodbold. I afgørelsen blev det antaget at være almindeligt for ikke-handicappede unge på samme alder og i samme livssituation at have en fritidsaktivitet. Den unges mulighed for at dyrke nogen form for sport var meget begrænsede på grund af den nedsatte funktionsevne.

Nr. C-10-04:

I den konkrete sag var et forældrepar til en 8-årig handicappet dreng ikke berettiget til at få hjælp til dækning af udgifter til køb af et særligt legetøj i form af en spejlkarrusel, som en merudgift ved forsørgelsen. Ankestyrelsen vurderede, at det ikke kunne anses for sandsynliggjort at udgiften til spejlkarrusellen var en merudgift sammenlignet med de udgifter familier med ikke handicappede børn

har til legetøj. Ankestyrelsen lagde vægt på, at merudgiftsvurderingen efter § 41 hviler på et kompensationsprincip, hvor familier skal kompenseres for merudgifter, der følger af deres barns handicap.

Briller

Der kan normalt ikke ydes hjælp til betaling af briller, da der normalt ikke vil være tale om en merudgift sammenlignet med udgiften til briller til børn med et almindeligt behov for synskorrektion. Hvis der som følge af nedsat funktionsevne eller kronisk eller langvarig lidelse hos børn og unge under 18 år er særlige merudgifter til briller, som ikke kan ydes efter sundhedslovgivningen eller bestemmelserne i servicelovens § 112 om hjælpemidler, kan merudgifterne dækkes efter servicelovens § 41.

Det kan f.eks. dreje sig om et hyperaktivt barn, som ofte kommer til at ødelægge sine briller, eller at barnet eller den unge lider af en alvorlig øjensygdom, f.eks. grøn stær, der bevirker at synet ændres, så styrken i brilleglassene skal skiftes hyppigt.

Sygehusophold

Hvis et barn eller en ung indlægges på sygehus på grund af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter til *overnatning* for forældrene på sygehusets gæstehjem e.l., hvis sygehuset ikke yder gratis sengeplads og stiller forplejning til rådighed.

Obs! Det er en betingelse, at det er nødvendigt, at en eller begge forældre er til stede, f.eks. så de hurtigt kan tilkaldes eller for at opnå den mest hensigtsmæssige behandlingsstrategi.

Der kan ligeledes ydes hjælp til dækning af merudgifter til f.eks. *kost og befordringsudgifter* for forældrene, når barnet eller den unge er indlagt, hvis det er nødvendigt, at de er til stede.

Tilsvarende kan der ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Befordring

Det er muligt at yde hjælp til dækning af merudgifter til befordring.

Der er ikke bestemte grænser for, hvor meget støtte, der kan ydes til befordring. Det beror på en konkret vurdering af f.eks. afstanden fra barnets hjem til behandlingssted, uddannelsessted, fritidsaktiviteter, venners hjem, mulighederne for almindelig fritidsaktivitet osv.

OBS! Det skal understreges, at merudgifter til befordring gælder for de udgifter, der ligger udover, hvad ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation har.

Merudgifter til befordring kan forekomme, hvis barnet har et øget transportbehov på grund af den nedsatte funktionsevne, f.eks. til hospitalskontrol og fysioterapibehandling.

En anden situation kan være, at familiens udgifter til transport er højere end andre familiers udgifter på grund af barnets nedsatte funktionsevne. Dette kan være tilfældet, hvis barnet ikke er i stand til at gå, cykle eller tage offentlige transportmidler, men er henvist til at blive transporteret i bil eller taxa. En nedsat evne til at orientere sig, f.eks. på grund af synshandicap vil også kunne danne grundlag for merudgifter til taxakørsel.

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til befordring som f.eks. til og fra behandling og fritid (familiebesøg, fritidsinteresser etc.) herunder situationer, hvor en forælder skal ledsage sit barn til dagtilbud, behandling eller fritidstilbud. Der kan også opstå befordringsudgifter f.eks. til taxakørsel i forbindelse med reparation af handicapbil, eller i ventetiden indtil bevilling af støtte til køb af bil efter servicelovens § 114 foreligger.

Hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til befording kan ydes uanset befordringsform, dvs. både offentlige transportmidler, bil mv. Dette gælder også uanset om en bil, som barnet bliver befordret i, er ejet af barnets forældre, lånt, lejet eller anskaffet med støtte efter servicelovens § 114.

Når barnet er berettiget til hjælp til befording i bil, kan hjælp til dækning af merudgifter normalt udregnes på baggrund af statens regler for godtgørelse for brug af egen bil efter laveste takst. Den gældende takst kan findes på: <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=1549830>.

Beregning af merudgifterne til befording skal som ved beregning af merudgifter i øvrigt ske på baggrund af et overslag over familiens sandsynliggjorte merudgifter, herunder en vurdering af, hvilke udgifter andre familier på samme alder og i samme livssituation ville have haft. Hjælp til anskaffelse af bil til befording af et barn eller ung med nedsat funktionsevne kan ikke ydes efter servicelovens § 41.

Der kan eventuelt ydes støtte til anskaffelse af en bil efter servicelovens § 114.

Andre driftsudgifter ved befording i egen bil

I ganske særlige situationer kan der ydes hjælp til betaling af andre driftsudgifter i forbindelse med befording af et barn eller en ung med nedsat funktionsevne eller lidelse i familiens egen bil.

Det vil især gælde den situation, hvor familien har en bil alene til befording af barnet eller den unge.

Det vil også gælde, hvis det kan sandsynliggøres, at familien ikke ville have bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller lidelse.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse nr. C-38-04) truffet afgørelse om, at det efter en konkret vurdering måtte anses for sandsynligt, at familien ikke ville have haft bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets funktionsnedsættelse. Familien havde haft bil i forbindelse med farens job som kørende konsulent, men i 1998 afhændede han bilen i forbindelse med, at han ophørte i konsulentjobbet, og familien havde herefter ikke bil, før den fik bevilget en handicapbil til datteren. Det vil endvidere gælde den situation, hvor familien har en ekstraordinært stor og driftsmæssig kostbar bil

som følge af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller lidelse. I disse situationer kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter i forbindelse med betaling af f.eks. forsikringer, benzin, reparationer m.v., når udgiften må anses som en merudgift ved forsørgelsen af barnet eller den unge.

Merudgiften skal altid beregnes konkret. I de nævnte situationer vil man kunne tage udgangspunkt i følgende:

1) Forsikring, Falck abonnement, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets funktionsnedsættelse eller lidelse og afgift for brændstofforbrug (såfremt der ikke er givet fritagelse herfor) er altid en fuld merudgift, da der er tale om en ekstra bil. Udgiften til reparationer og serviceeftersyn må vurderes forholdsmæssigt, idet der tages hensyn til, hvor meget af kørslen, der drejer sig om transport forbundet med barnets funktionsnedsættelse eller lidelse, som f.eks. til behandling.

2) Forsikring, Falck abonnement, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets funktionsnedsættelse eller lidelse og afgift for brændstofforbrug (såfremt der ikke er givet fritagelse herfor) er altid en merudgift.

Reparationer mv. vil som udgangspunkt være en merudgift, da familien ikke ville have haft bil, såfremt barnets funktionsevne ikke var nedsat. Der kan i beregningen fratrækkes de udgifter til offentlig transport, som familien sparer.

3) Merudgiften til forsikring, reparationer og serviceeftersyn findes ved at sammenligne forsikringsudgiften til en almindelig familiebil og den bil, der nu er anskaffet. Merudgiften til brændstof findes tilsvarende ved at sammenligne brændstofforbruget på den tidligere bil og den bil, der nu er anskaffet. På færdselsstyrelsens hjemmeside: www.hvorlangtpaaliteren.dk er de forskellige bilers brændstofforbrug oplyst.

Ankestyrelsens principafgørelse nr. C-38-04:

Ankestyrelsen fastslår i den konkrete sag, at der i ganske særlige situationer kan ydes hjælp til betaling af de driftsudgifter, der er forbundet med at have hjælpemiddelbil, hvis det kan sandsynliggøres, at familien ikke ville have haft bil, hvis der ikke var et særligt kørselsbehov som følge af barnets handicap.

Befordring til dagtilbud

Forældrenes merudgifter til befordring af børn med nedsat funktionsevne mv. til almindelige dagtilbud kan afholdes efter servicelovens § 41, hvis udgiften ikke dækkes af andre bestemmelser.

Betaling af egenbetaling for dagtilbud fra 5. klasse

Der kan bevilliges dækning af merudgifter til forældres egenbetaling for et dagtilbud såfremt barnet, grundet dets lidelse/funktionsnedsættelse fortsat har et pasningsbehov fra 5. klasse.

Befordring til skole

Der vil ikke kunne ydes hjælp efter servicelovens § 41 til dækning af nødvendige befordringsudgifter, i forbindelse med befordring af et barn med nedsat funktionsevne til eller fra skole.

Det følger af Ankestyrelsens principafgørelse nr. 116-11, der fastslår, at dækning af befordringsudgifter af elever til og fra skole, herunder elever med nedsat funktionsevne, hører under undervisningssektoren, jf. sektoransvarsprincippet.

Befordring til behandling

Der kan ydes hjælp til betaling af befordringsudgifter, som er nødvendige ved ledsagelse af et barn eller en ung til behandling som følge af den nedsatte funktionsevne eller lidelse. Det sker dog kun i det omfang, udgifterne ikke dækkes efter andre bestemmelser eller ved andre ordninger. Der ydes hjælp til betaling af såvel barnets eller den unges som ledsagerens befordring efter servicelovens § 41.

Normalt vil det være tilstrækkeligt, at der kun er en ledsager, f.eks. enten faderen eller moderen. Der kan imidlertid være situationer, hvor det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt, at begge forældre ledsager barnet eller den unge, f.eks. fordi det er nødvendigt under selve befordringen, eller fordi begge forældre skal orienteres samtidigt ved en undersøgelse/behandling.

Der kan endvidere under barnets eller den unges ophold på sygehus e.l. ydes hjælp til betaling af forældrenes merudgifter til befordring til besøg hos barnet eller den unge, i det omfang besøgene er nødvendige af hensyn til barnet eller den unge.

Det kan herudover oplyses, at kommunen på visse betingelser yder befordring/godtgørelse til behandling hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge samt til genoptræning i medfør af sundhedslovens §§ 170 og 172, og regionen yder på visse betingelser befordring eller befordring/godtgørelse til og fra behandling på sygehus i medfør af sundhedslovens § 171.

OBS! Befordring/godtgørelse ydes med et beløb svarende til befordringsudgiften med det *efter forholdene billigste, forsvarlige* befordringsmiddel.

Befordring i fritiden

Hvis et barn eller en ung på grund af nedsat funktionsevne eller kronisk eller langvarig lidelse ikke er i stand til at benytte offentlige transportmidler, kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter til befordring i fritiden. Selvom barnet kan benytte offentlige transportmidler, kan der også være tale om merudgifter, hvis fritidstilbud i nærområdet f.eks. ikke kan benyttes.

Der er ikke bestemte grænser for, hvor meget der kan ydes, idet der må tages hensyn til hjemmets afstand til fritidstilbud, kammeraters hjem, mulighederne for almindelig fritidsbeskæftigelse, leg i nærheden osv.

Handicaprettede kurser til forældre og andre pårørende

Der kan ydes hjælp til forældres og eventuelt andre pårørendes merudgifter som følge af nødvendig deltagelse i kurser, som går ud på at sætte de pågældende i stand til at have barnet eller den unge hjemme, passe og pleje, opdrage og kommunikere med barnet eller den unge.

Det kan dreje sig om kurser, der giver familien indsigt i de forskellige funktionsnedsættelser eller lidelser, i hvilken virkning det har på barnet eller den unge, og hvordan familien kan mestre de problemer, der kan opstå mv. Der kan f.eks. være tale om kurser vedrørende børn og unge, der lider af cystisk fibrose, muskelsvind, er blinde, spastiske, døve eller udviklingshæmmede.

Et eksempel er deltagelse i et kursus i totalkommunikation (tegnsprogsundervisning mv.) for pårørende til personer med betydelig og varigt nedsat hørelse.

OBS! Der kan ydes hjælp til merudgifter til kurser i totalkommunikation (tegnsprogsundervisning mv.) til andre end medlemmer af husstanden, hvis samværet med et barn eller en ung med høretab har en sådan karakter, at udgiften kan betragtes som nødvendig for barnets eller den unges fortsatte udvikling. Dette gælder

f.eks. som *udgangspunkt bedsteforældre*, der må forventes ofte at kommunikere med og have besøg af barnet eller den unge.

De udgifter, der kan være tale om, er f.eks. rejseudgifter, merudgifter ved måltider og ophold, kursusafgift, kursusmaterialer, pasning af børn, som ikke skal med på kurset.

Sådanne merudgifter kan også omfatte hel eller delvis hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for forsørgerne, når der ikke er mulighed for at deltage i kurser uden for arbejdstiden. Dette gælder såvel enlige som ægtepar, jf. servicelovens § 42 om tabt arbejdsfortjeneste.

For at begge forældre kan passe, pleje, opdrage og kommunikere med barnet eller den unge, er det vigtigt, at de begge deltager i kurser af ovennævnte art. Sådanne kurser giver kompetence til begge forældre og vil ofte være en forudsætning for, at de begge kan bevare den nære kontakt med barnet eller den unge.

Beklædning

Der kan ydes hjælp til tøj, som skal udformes på en særlig måde, eller til ekstra beklædning eller sko som er nødvendig på grund af ekstraordinært slid.

Særlige beklædningsgenstande, som f.eks. regnslag til kørestol, kørepose, hagesmæk og beskyttelsesbukser til svært inkontinente børn og unge, ydes dog efter reglerne om hjælpemidler mv. i servicelovens § 112, jf. principafgørelse nr. C-8-04:

Ankestyrelsens principafgørelse nr. C-8-04:

Der kan efter servicelovens hjælpemiddelregler ydes hjælp til særlige beklædningsgenstande, som en person ikke ville have haft brug for, hvis den pågældende ikke havde haft en funktionsnedsættelse, mens der efter merudgiftsreglerne kunne ydes hjælp til almindeligt tøj, som skulle udformes på en særlig måde. I den konkrete sag fandtes en køredragt (flyverdragt) til brug for en 7-årig pige ved transport i kørestol at måtte betragtes som en særlig beklædningsgenstand, som hun ikke ville have haft behov for, hvis hun ikke havde haft en funktionsnedsættelse. Køredragten ville dermed kunne bevilges som et hjælpemiddel forudsat, at væsentlighedskriteriet var opfyldt, og ikke som en merudgift ved forsørgelsen af pigen. Der blev bl.a. lagt vægt på, at køredragten var en videreudvikling af en kørepose, og at den var udformet således, at den var længere bagpå end foran, så pigen kunne sidde ned i den. Efter denne bestemmelse ydes også støtte til beklædningsgenstande til børn og unge, som på grund af sygdom, ulykke e.l. er blevet varigt invalideret, og som følge heraf er nødt til at få udsiftet hele deres garderobe.

Fodtøj

Hvis det er nødvendigt med ortopædisk fodtøj, herunder fodtøj der tilgodeser en foddeformitet, ydes hjælpen efter bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven.

Der kan dog også være tale om ekstraordinært slid på ortopædisk fodtøj, hvor egenbetalingen på ekstra ortopædiske sko i givet fald kan dækkes som en merudgift.

Vask og vaskemaskine

Hvis barnets nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarig lidelse medfører merudgifter til vask, kan der ydes hjælp såvel til selve vaskeudgiften som til anskaffelse af vaskemaskine forudsat, at en sådan må anses for at være nødvendig for at imødekomme et ekstraordinært stort behov.

Personlig hygiejne

Der kan ydes hjælp til betaling af særlige cremer og olier, som anvendes ved barnets personlige hygiejne, hvis der kan sandsynliggøres eller dokumenteres en merudgift i forhold til, hvad andre børns hygiejne kræver, f.eks. i forbindelse med alvorligt belastende allergi eller hudlidelser.

Ferie

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til ferie, som familier i almindelighed holder.

Ankestyrelsen har i principafgørelse nr. 28-13 truffet afgørelse om hjælp til merudgifter forbundet med en ferielejr.

Aflastning

Forældrenes behov for aflastning kan søges dækket efter servicelovens § 84.

Dette gælder også kortvarig ferie i udlandet, hvor der efter bekendtgørelse om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering kan gives hjælp til dækning af ekstra omkostninger, som f.eks. udgifter til rejse og ophold for en hjælper og udgifter til liftbus til transport mellem lufthavn og hotel, jf. principafgørelse nr. C-40-03.

Ankestyrelsens principafgørelse C-40-03:

Forældrene til en stærkt handicappet dreng med muskelsvind var berettiget til tilskud til dækning af ekstra omkostninger i form af nødvendige merudgifter til rejse og ophold for sønnens hjælper i forbindelse med familiens ferie i en uge i udlandet. De var endvidere berettiget til tilskud til dækning af ekstra omkostninger i form af nødvendige merudgifter til liftbus til transport mellem lufthavn og hotel. Ankestyrelsen fandt således efter en konkret vurdering af familiens situation, at det var særligt påkrævet at yde tilskud til dækning af de nævnte ekstra omkostninger, der var forbundet med familiens kortvarige udlandsferie. For at der kunne siges at være tale om "særlige tilfælde" efter bestemmelsen i udlandsbekendtgørelsen om tilskud til dækning af ekstra omkostninger, forbundet med kortvarige ferieophold i udlandet, måtte der efter Ankestyrelsens vurdering være beskrevet forhold i ansøgerens situation, som gjorde det særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelse af rejsen, at kommunen ydede tilskud til ekstra omkostninger forbundet med den kortvarige ferie i udlandet.

Bolig og boligskift

Der kan ydes støtte til forhøjede udgifter i forbindelse med boligændringer i form af til- og ombygning af familiens bolig eller ved flytning til en større bolig som følge af et barns funktionsnedsættelse eller lidelse. Det kan dreje sig om merudgifter til forhøjet lejeværdig af egen bolig, forhøjelse af ejendomsforsikring og større forbrug af el og varme, jf. principafgørelse nr. C 18-00.

Der kan desuden dækkes merudgifter ved en flytning, som er betinget af nedsat funktionsevne eller kronisk eller langvarig lidelse hos barnet eller den unge. Det kan dreje sig om indskud i en ny lejebolig, jf. principafgørelse 84-13, salgsomkostninger, f.eks. ejendomsmæglersalær ved salg af hidtidig bolig, jf. principafgørelse nr. C-3-02, leje af flyttebil, flytning af telefon mv.

Der kan desuden gives hjælp til dobbelt boligudgift i forbindelse med flytning til en handicapegnet bolig, f.eks. fordi familiens tidligere bolig ikke er blevet solgt på det tidspunkt, hvor indflytning i den handicapegnede bolig finder sted. Der kan desuden efter en konkret vurdering fastsættes en tidsfrist for betaling af dobbelte boligudgifter jf. principafgørelse nr. C-11-05.

I forbindelse med en flytning kan et evt. salgsprovenu ved salg af tidligere ejerbolig ikke modregnes i den bevilgede støtte, jf. principafgørelse nr. 0-108-94.

Afgrænsning over for anden lovgivning og andre bestemmelser

Undervisning

Merudgifter, der opstår i forbindelse med uddannelse af børn og unge med nedsat funktionsevne eller lidelse, f.eks. en computer til hjælp i skolen, afholdes efter Undervisningsministeriets regler.

Hjælpe midler

Hjælp til dækning af udgifter til hjælpemidler ydes efter servicelovens § 112.

Støtte til hjælpemidler, der alene anvendes til fritid eller leg, f.eks. til et barn, som ikke har andre legemuligheder, vil dog kunne ydes efter § 41 - naturligvis under forudsætning af, at betingelserne for støtte i § 112 ikke er opfyldt.

Boligs kift

Hjælp til dækning af udgifter til boligs kift og boligindretning ydes efter servicelovens § 116. Ved flytning til en ny lejebolig eller fra en ejerbolig til en lejebolig skal evt. merudgifter ved flytningen og højere husleje i den nye bolig mv. vurderes efter reglerne i servicelovens § 41 om merudgifter. Ved flytning fra ejerbolig til ejerbolig eller fra lejebolig til ejerbolig, skal udgifter forbundet med selve anskaffelsen derimod vurderes efter servicelovens § 116, stk. 4. I det omfang, der er tale om merudgifter i forbindelse med fraflytning af tidligere bolig, skal disse vurderes efter bestemmelsen i servicelovens § 41.

Som boligindretning efter servicelovens § 116 anses mur- og nagelfaste genstande. Hvis det derimod drejer sig om møbler, gulvbelægning mv., som ikke er en integreret del af gulvet, eller forskelligt tilbehør til boligindretning, kan servicelovens § 41 evt. bringes i anvendelse.

Respirationshjælp o.l.

Når et barn på grund af stærkt nedsat funktionsevne, som medfører behov for respirationshjælp eller dermed ligestillede behov for hjælp, har behov for overvågning hele eller dele af døgnen på grund af det apparatur, der anvendes, afholdes udgiften til overvågning (aflønning af respirationshjælpere m.v.) af sygehusvæsenet. Det vil sige, at der er tale om en regional opgave. Behandling i hjemmet skal dog være lægeordineret i forbindelse med en sygehusbehandling.

Derudover afholder kommunalbestyrelsen udgiften til anden form for overvågning og pleje mv. I disse tilfælde anbefales det, at der tilstræbes en enstrengt opgaveløsning, således at kommune og region kombinerer respirationshjælp med f.eks. personlig hjælp og pleje samt aflastning efter servicelovens § 44, jf. §§ 83-84, og hjemmesygepleje, jf. sundhedslovens §§ 138 og 139.

Hjælp efter specialregler i sundhedslovgivning, specialbestemmelser i serviceloven om personlig hjælp og pleje, aflastning mv. går således forud for anvendelse af den generelle regel i servicelovens § 41 om dækning af nødvendige merudgifter.

Døgninstitution

Er børn optaget på en døgninstitution til fuld forsørgelse, skal alle udgifter normalt afholdes af institutionen. I forbindelse med besøg i hjemmet bør udgifter, som ellers skulle have været afholdt efter servicelovens § 41, således normalt afholdes som en institutionsudgift.

Kompensation for tabt arbejdsfortjeneste jf. Servicelovens § 42

I dette kapitel beskrives reglerne om dækning af tabt arbejdsfortjeneste til borgere, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med nedsat funktionsevne eller langvarig sygdom. I kapitlet beskrives formålet med hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste samt en gennemgang af de nærmere regler om beregning og regulering af hjælpen. Endelig beskrives betingelserne for at modtage en særlig supplerende ydelse, hvis modtagere af tabt arbejdsfortjeneste bliver ledige fra deres erhvervsarbejde, og tilbud om personlig hjælp, pleje og vedligeholdelsestræning mv.

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste

SEL § 42: Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsattes funktionsevne; at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt at det er moderen eller faderen, der passer det.

Generelt om tabt arbejdsfortjeneste

Sigtet med bestemmelsen er at tilgodese, at børn og unge med nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse har nogle særlige behov, som ud over at give merudgifter ved forsørgelsen kan medføre tabt arbejdsfortjeneste, når barnet forsørges i hjemmet.

OBS! Udgangspunktet ved hjælpens udmåling er, at familien skal have det samme beløb til rådighed til at leve af som tidligere.

Formål

Formålet med bestemmelsen om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er det samme som formålet for at yde tilskud til merudgifter for børn og unge, jf. foregående afsnit om målgruppeafklaring jf. SEL § 41.

Målgruppe

Som udgangspunkt drejer det sig om familier med børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Målgruppen for tabt arbejdsfortjeneste vil dog være snævrere end den målgruppe, der kan modtage hjælp til merudgifter, idet det er en forudsætning for at være berettiget til ydelsen efter servicelovens § 42, at det drejer sig om de tilfælde, hvor det er *en nødvendig konsekvens* af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, at barnet/den unge passes i hjemmet af forældrene.

Det kan f.eks. være (eksemplerne er ikke udtømmende) børn og unge, som har et stort behov for pleje og overvågning, fordi de fysisk er svage eller ofte får sygdomsanfald, børn og unge, som har et stort behov for tilsyn, fordi de ikke kan overskue konsekvenserne af deres handlinger og derfor risikerer at komme til skade eller at skade andre, børn, som sover meget uroligt eller sparsomt, så forældrene ofte skal tilse og hjælpe dem i løbet af natten, børn og unge, som skal deltage i mange behandlinger og undersøgelser, børn og unge, hvis sygdom er meget varieret med hensyn til kræfter, smerter og anfald, og det derfor må vurderes fra dag til dag, om barnet kan være i dagtilbud eller skole, børn, som på grund af nedsat immunforsvar eller stor sygdomsrisiko ikke kan være i et dagtilbud eller skole. Hensynet til søskende kan også indgå, hvor behovet for forældrenes omsorg ikke kan tilgodeses på grund af ekstra arbejde i forhold til barnet med funktionsnedsættelsen eller den indgribende kroniske eller langvarige lidelse.

Betingelser for at modtage hjælpen

Det er en betingelse, at barnet/den unge forsørges i hjemmet. At barnet/den unge forsørges i hjemmet betyder, at det skal bo hos forældrene eller andre pårørende i modsætning til, at barnet/den unge ved

medvirken fra de sociale myndigheder har ophold uden for hjemmet. Det er også en betingelse, at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen/faderen, der passer barnet/den unge.

OBS! Personkredsen omfatter begge forældre, selv om de ikke bor sammen, og den ene part ikke har del i forældremyndigheden. Det betyder, at den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, også kan få kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Der er også mulighed for, at stedforældre kan få kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, når de deltager i barnets forsørgelse, jf. principafgørelse C-01-01.

Nedsættelse af beskæftigelse, tab af indtægt

Herudover er det en forudsætning, at den pågældende forsørger *helt eller delvis har måttet ophøre med sin beskæftigelse* for at passe barnet/den unge. Ankestyrelsen fandt i sin principafgørelse (O-49-97), at et gennemsnitligt fravær på 4-5 dage om måneden faldt ind under ordlyden i vejledningen om helt eller delvis at måtte ophøre med beskæftigelsen for at passe et barn med svært funktionsnedsættelse i hjemmet.

Eks. Skolemøder:

Se i modsat retning principafgørelse C-38-06 og C-8-08. I principafgørelse C-38-06 fandt Ankestyrelsen, at en ansøger ikke var berettiget til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i 2-3 ekstraordinære møder i barnets skole, som skyldtes barnets funktionsnedsættelse, selvom barnet var omfattet af den personkreds, der efter serviceloven kunne begrunde, at der blev ydet forældrene kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at der var tale om 2-3 møder om året, og at disse møder, selvom de vedrørte tilrettelæggelse af barnets skoleforløb i relation til hans funktionsnedsættelse, ikke gik ud over, hvad forældre til ikke-handicappede børn skulle deltage i, hvis børnene f.eks. af sociale eller faglige årsager, havde problemer med skolegangen.

Eks. Hospitalskontrol:

I principafgørelse C-8-08 har Ankestyrelsen fastslået, at der ikke kunne ydes tabt arbejdsfortjeneste til en ansøger, som 2-3 gange årligt skulle til hospitalskontrol med sit handicappede barn. Begrundelsen var, at ansøger ikke skønnedes at have haft et betydeligt fravær fra sit arbejde. Der blev lagt vægt på, at der var tale om 2-3 kontrolbesøg på hospitalet, hvilket skønnedes at være i moderat omfang.

OBS! Indtægtstab:

Det er ligeledes en forudsætning for at yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, at pågældende har et indtægtstab ved at passe barnet. Indtægtstabet kan være både som lønmodtager og som selvstændig erhvervsdrivende. Der vil dog kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, selv om borgeren på ansøgningstidspunktet endnu ikke har opnået tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed ikke har et indtægtstab.

For hvilke tidsrum kan hjælpen ydes

Det er muligt at yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste fra nogle timer om dagen eller om ugen til dækning af en fuldtidsindtægt. Det afgørende er, hvor længe det er nødvendigt, at barnet/den unge bliver passet i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er en af forældrene, der passer det.

Der kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste *i en kortere periode*, idet det er varigheden af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, som er afgørende for at opnå denne ydelse og ikke varigheden af hjælpen.

Der kan f.eks. være behov for, at en af forældrene modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for en kortere periode, fordi barnet skal optrænes intensivt af en af forældrene i hjemmet eller ikke må omgås andre i en periode af hensyn til smittefare. Det samme gælder, hvis en af forældrene skal oplæres i tilberedning af diætkost.

OBS! Forældrene kan eventuelt også dele dækningen af den tabte arbejdsfortjeneste. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor de begge har mulighed for at tage deltids orlov fra deres arbejde. Der kan dog i dette tilfælde højst ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for 37 timer pr. uge for forældrene tilsammen.

Der kan ydes dækning af tabt arbejdsfortjeneste når barnet er i dagtilbud:

Det er muligt at yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, selv om barnet/den unge er i dagtilbud eller skole eller på anden måde passes, plejes og trænes uden for hjemmet nogle timer om dagen eller om ugen. Det kan f.eks. være, fordi barnet bliver hurtigt træt og derfor ikke kan være i dagtilbuddet en hel dag, eller hvor det må vurderes fra dag til dag, om barnet kan være i dagtilbud eller skole på grund af sygdom eller smerte.

Der kan også ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, selv om barnet/den unge er i dagtilbud/skole en hel dag, f.eks. hvis der er et stort pasnings- og plejebehov, når barnet er hjemme, eller hvis forsørgeren er nødt til at være omkring barnet/den unge hele tiden, når det er hjemme, således at det er umuligt at få lavet selv de mest almindelige huslige gøremål.

I forbindelse med/forlængelse af sygehusophold:

Hvis man allerede fra begyndelsen af et sygehusophold er klar over, at der i direkte forlængelse af opholdet kræves pasning af barnet i hjemmet, kan der ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste allerede fra indlæggelsestidspunktet, hvis det af behandlingsmæssige grunde er ønskeligt, at en eller begge forældre er til stede på sygehuset. Det samme gælder, hvis barnet skal passes hjemme i en periode inden sygehusopholdet.

Der kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i indlæggelsesperioden, hvis det er nødvendigt, at forældrene er til stede på sygehuset, fordi funktionsnedsættelsen/lidelsen er så alvorlig, at det kræver forældrenes tilstedeværelse.

Der kan i visse tilfælde ydes dækning af tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre:

OBS! Der kan i visse tilfælde ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidigt. Det kan f.eks. ske, *hvis barnet skal indlægges på sygehus og opereres, og det er nødvendigt, at begge forældre er til stede på grund af operationens alvor. Det kan også gælde, hvis begge forældre skal have information om, hvordan barnet skal behandles efter udskrivelsen fra sygehus.* - Dette gælder også, hvis forældrene ikke bor sammen, men begge ægtefæller tager sig af barnet.

Der kan også ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, når forældre skal have fri fra arbejde for at kunne ledsage et barn eller en ung med nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse til ambulans behandling. Også her vil der kunne tænkes tilfælde, hvor begge forældres tilstedeværelse kan være påkrævet, f.eks. *hvis der skal gives information om iværksættelse af ny behandling, eller hvis der skal træffes afgørelse om den fremtidige behandling.*

Rådgivningen i forbindelse med beslutning om hjælp efter servicelovens § 42

Når der søges om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, bør forældrene i sammenhæng hermed få rådgivning og vejledning i forhold til hvad det kan betyde i arbejdsmæssig henseende mv., og hvilke alternativer der eksisterer.

Dette ligeledes, hvis en borger, der ansøger om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, ikke opfylder betingelserne for at modtage kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

OBS! De arbejdsmæssige konsekvenser kan f.eks. bestå i tab eller forældelse af faglige kvalifikationer, problemer i forhold til advancement, efteruddannelse og jobskifte, konsekvenser for efterløn og pension.

VIGTIGT! - læs nedenstående inden du ansøger om tabt arbejdsfortjeneste:

Forældre, der skal tage stilling til, om de vil overgå til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, vil ofte føle, at dette vil være den umiddelbare løsning med baggrund i deres barns eller unges pasningsbehov og familiens behov for forældreindtægten, men kan have svært ved at tage stilling til *de mere langsigtede konsekvenser* af at modtage denne hjælp.

- Det vil være væsentligt at drøfte forældrenes mulighed for eventuelt *at dele den tabte arbejdsfortjeneste*, således at begge forældre kan bevare deres tilknytning til arbejdsmarkedet.
- For nogle familier vil alternativet til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste være *praktisk hjælp i hjemmet*, således at de bliver frigjort fra de huslige og praktiske gøremål og kan koncentrere sig om barnet/den unge, når de er hjemme. Nogle forældre har et stort ønske om

at kunne bevare deres arbejde, og ingen bør tvinges til at opgive deres arbejde, såfremt hjælpen kan ydes på anden måde.

- For andre kan praktisk bistand i hjemmet være et vigtigt supplement til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Dette kan f.eks. gælde, hvor et barn kræver konstant overvågning, så det er umuligt at nå andre gøremål.
- Der kan også tilbydes anden form for *aflastning i hjemmet* som f.eks. hjælp til pasning, behandling og ledsagelse af barnet.

Forhold til a-kasse

Der bør ydes en særlig vejledning i samråd med borgerens arbejdsløshedskasse om det efterfølgende forhold til arbejdsløshedsdagpenge.

Beregning af hjælpen

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er en bruttoydelse, hvoraf der betales A-skat, arbejdsmarkedsbidrag, den særlige pensionsopsparing (SP-bidrag) og ATP-bidrag.

Ved beregning af hjælpen er hovedreglen, at ydelsesmodtageren til daglig økonomisk stilles, som om han/hun havde en arbejdsindkomst. Tillæg, som er et integreret led i lønnen, indgår også i beregningsgrundlaget, hvis de normalt kommer til udbetaling.

- Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse O-48-99) truffet afgørelse om, at provision skulle indgå ved beregning af tabt arbejdsfortjeneste i et tilfælde, hvor det fulgte af moderens ansættelseskontrakt, at hendes løn bestod dels af en fast løn, dels af provision, der var afhængig af salgsresultatet.

OBS! Det, der lægges til grund ved beregningen, er således den seneste lønindtægt, og ikke arbejdsløshedsdagpenge, syge- eller barselsdagpenge eller kontanthjælp, som ydelsesmodtageren har haft, inden han/hun modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

- Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse C-19-05) truffet afgørelse om, at compensationen for tabt arbejdsfortjeneste skulle beregnes med udgangspunkt i den seneste lønindtægt, som modtagere havde inden overgangen til at modtage tabt arbejdsfortjeneste. Dette gjaldt uanset, at udbetalingen af tabt arbejdsfortjeneste havde været standset i en periode på grund af barselsorlov med et andet barn. Der skulle ikke ske omberegning, når den tabte arbejdsfortjeneste blev udbetalt på grundlag af det samme barn og den samme funktionsnedsættelse.

Problemer med at fastsætte den tidligere løn:

Er der for en lønmodtager problemer med at fastsætte den tidligere løn, fordi pågældende f.eks. har gået arbejdsløs i lang tid eller ingen uddannelse har, kan beregningen tage udgangspunkt i en *hjemmehjælperløn*.

Når ydelsesmodtageren endnu ikke har opnået tilknytning til arbejdsmarkedet, må den indtægt, som han/hun ville have kunnet opnå, tages som udgangspunkt for beregningen af hjælp til dækning af den tabte arbejdsfortjeneste.

For en selvstændig erhvervsdrivende kan det være svært at udregne et umiddelbart indtægtstab eller tilvejebringe et realistisk beregningsgrundlag. Men ydelsesmodtageren vil ofte via revisor, regnskaber mv. kunne sandsynliggøre et indtægtstab, som beregning af den tabte arbejdsfortjeneste kan tage sit udgangspunkt i. Man må dog her være opmærksom på, at et indtægtstab også kan skyldes konjunktursvingninger.

I de tilfælde, hvor det er umuligt at tilvejebringe et realistisk beregningsgrundlag, f.eks. fordi virksomheden er nystartet, kan der tages udgangspunkt i udgiften til en vikar eller et beregnet beløb på grundlag af ydelsesmodtagerens hidtidige disponible indkomst.

Når beregningsgrundlaget er fundet, beregnes den tabte arbejdsfortjeneste på samme måde som til en lønmodtager og udbetales som a-indkomst.

Bidrag til pensionsordning

I forbindelse med beregning af hjælpen til dækning af tabt arbejdsfortjeneste skal der indregnes bidrag til pensionsordning.

OBS! Bidraget skal beregnes alene for ydelsesmodtagere, der umiddelbart før overgangen til hjælpen havde en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning. Dvs., at det kun er ydelsesmodtagere, der tidligere har haft en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning, der er berettiget til at få indregnet et bidrag.

- Dette hænger sammen med, at hjælpen skal kompensere for tabet af den lønindtægt/-vilkår, ydelsesmodtageren havde tidligere.

Bidrag til pensionsordning udgør 10 pct. af bruttoydelsen, dog højest et beløb svarende til det hidtidige arbejdsgiverbidrag.

Ydelsesmodtagerens andel af pensionsindbetalingen indgår i indtægtsgrundlaget ved beregningen af tabt arbejdsfortjeneste.

Bidraget skal så vidt muligt indsættes på kontoen i ydelsesmodtagerens pensionskasse. Kommunalbestyrelsen kan også efter aftale med den pågældende oprette en pensionsopsparing for pågældende, f.eks. i Kommunernes Pensionsforsikring.

Fradrag for sparede udgifter

Ved beregningen af den tabte arbejdsfortjeneste skal der tages hensyn til de besparelser, som arbejdsophøret medfører, dvs. at der skal reduceres med de udgifter, som ydelsesmodtageren har haft ved at varetage sit arbejde. Det drejer sig typisk om befordring til og fra arbejdet og udgifter til barnets dagtilbud. Fradragene sker i den nettoydelse, som fremkommer, efter at der er foretaget beregning af skat, arbejdsmarkedsbidrag, SP-bidrag og ATP-bidrag.

Der skal dog ikke ske fradrag for de udgifter, der skal sikre, at ydelsesmodtageren kan vende tilbage til arbejdsmarkedet, f.eks. fagforeningskontingent og arbejdsløshedsforsikring.

Ved beregning af eventuelt sparet befordring må der tages udgangspunkt i de faktiske udgifter ved befordringen til og fra arbejdet for den pågældende periode. Der må også tages hensyn til den skattemæssige fordel, som ydelsesmodtageren eventuelt mister, i de tilfælde, hvor pågældende bor langt fra sit arbejde.

Som hovedregel skal der fratrækkes, hvad det ville koste at få barnet passet i dagtilbud, hvis barnet ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk/langvarig lidelse. Dette sker ud fra den betragtning, at dette er en udgift, som er sparet set i forhold til forældre i al almindelighed. Det er dog ikke i alle tilfælde, en sådan udgift skal trækkes fra ved beregningen. Den kan f.eks. ikke trækkes fra, hvis barnet fortsat benytter et dagtilbud, f.eks. fordi moderen har deltidsarbejde. Der skal ligeledes tages hensyn til, om barnet ville kunne optages i et særligt dagtilbud, hvor der ikke ville være nogen betaling, eller om der kunne gives ½ behandlingsmæssig friplads.

Andre fradrag

Udbetaling af feriegodtgørelse efter ferieloven, der træder i stedet for lønindtægt, når ferie holdes, udelukker udbetaling af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, uanset hvornår ferien holdes.

OBS! Der skal således ved modtagelsen af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste meddeles ferieafholdelse - inden ferien afholdes, så der kan ske fradrag ydelsen.

Regulering af hjælpen

Bruttoydelsen skal reguleres hvert år pr. 1. januar med en procentsats, jf. vejledning om regulering af satserne på Socialministeriets område, som ministeriet udsender hvert år inden reguleringstidspunktet. Procentsatsen er beregnet på grundlag af et skøn over den forventede udvikling i lønninger på det almindelige arbejdsmarked.

- Senere lønstigninger eller opgradering af den tidligere stilling eller skift til bedre lønnet stilling skal ikke indregnes ved regulering af ydelsen. Ligesom lønnedgang eller overgang til lavere lønnet stilling heller ikke skal inddrages ved regulering af ydelsen.

Tillæg til ferieformål

Kommunalbestyrelsen skal ved årsskiftet beregne et tillæg til ferieformål på 1 pct. af bruttoydelsen i det forudgående kalenderår. Udbetalingen finder sted pr. 1. maj.

- Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse C-48-03) truffet afgørelse om, at en ansøger, som modtog hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste på enkelt dage, var berettiget til at få beregnet 1 % tillæg til ferieformål. Ankestyrelsen fandt, at personer, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, har ret til at få beregnet et tillæg til ferieformål uanset omfanget af den bevilgede tabte arbejdsfortjeneste.

Tillæg til ferieformål ved ophør

Til borgere, som ophører med at modtage hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, skal kommunalbestyrelsen udbetale et tillæg på 12,5 pct. af bruttoydelsen i det foregående kalenderår til ferieformål. Er der udbetalt tillæg til ferieformål med 1 pct. indgår dette beløb ikke i beregningsgrundlaget.

Der beregnes endvidere et tillæg på 12,5 pct. af bruttoydelsen i det kalenderår, hvor ophøret finder sted. Beløbet udbetales til borgeren ved ferieårets start.

- Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse C-50-03) truffet afgørelse om, at en ansøger, som havde modtaget og fortsat modtog hjælp til tabt arbejdsfortjeneste på enkelt dage, ikke var berettiget til at få beregnet 12,5 pct. tillæg til ferieformål. Ankestyrelsen fandt, at ansøger ikke var ophørt med at modtage hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, idet ansøger, i følge det oplyste, i flere år havde haft en løbende bevilling på hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste på enkelt dage. Det forhold, at kommunen havde stillet krav om at modtage en ansøgning hver gang, ansøger havde behov for tabt arbejdsfortjeneste, kunne ikke begrunde en ændret vurdering.

Hvis en ydelsesmodtager f.eks. går fra fuldtids til deltids compensation for tabt arbejdsfortjeneste, betragtes det som et delvist ophør, og der skal derfor udbetales 12,5 pct. tillæg til ferieformål, i forhold til den del af den tabte arbejdsfortjeneste, som ydelsesmodtageren ophører med.

Ydelser af tillæg til ferieformål har baggrund i de almindelige regler om feriepenge og ferietillæg, og hensigten er at give borgere, som ophører med at modtage hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, mulighed for at holde ferie på samme måde som andre, der har en lønindtægt. Da tillæggene til ferieformål ikke er feriepenge og ferietillæg i ferielovens forstand, vil man i praksis ikke direkte kunne sammenligne ydelserne efter de 2 regelsæt.

Det betyder f.eks., at borgere, der ophører med tabt arbejdsfortjeneste skal have udbetalt tillægget til ferieformål direkte, henholdsvis ved ophøret og ved ferieårets start det kommende år, og at der ikke skal udstedes feriekort. Der skal heller ikke kræves dokumentation for afholdelse af ferie.

Ophør med pasning af barnet i hjemmet

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste udbetales i 3 måneder efter udgangen af den måned, hvor betingelserne for at modtage hjælpen er bortfaldet.

OBS! Denne regel gælder dog ikke, hvis der på forhånd er aftalt en bestemt periode for hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, eller fordi ydelsesmodtageren ønsker, at afviklingsperioden skal være kortere. Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, om forholdene har ændret sig, siden aftalen blev indgået.

- Ankestyrelsen har udtalt, at det forhold, at hjælpen til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er bevilget for en afgrænset periode, ikke i sig selv medfører, at der kan anses at være truffet en aftale mellem en kommune og en ansøger. En revision af ydelsen, der er fastsat af administrative grunde, medfører ikke, at tilskuddet ydes i en på forhånd fastsat periode. Dette forudsætter, at man fra bevillingens start kan se, hvornår bevillingen skal ophøre, og at der foreligger en aftale herom (principafgørelse O 101-98).

Hvis ydelsesmodtageren kommer i arbejde i afviklingsperioden, forkortes perioden fra det tidspunkt, hvor den pågældende har opnået arbejde. Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på det nye

arbejdes omfang, således at hjælpen ikke inddrages fuldt ud i afviklingsperioden, hvis ydelsesmodtageren f.eks. har opnået deltidsarbejde i modsætning til tidligere heltidsarbejde.

Rådgivning ved ophør

En lille gruppe forældre vil som konsekvens af pasningen af barnet/den unge være langvarigt væk fra arbejdsmarkedet. Det vil som regel betyde, at de har mistet kvalifikationer i forhold til deres fag eller arbejdsområde. Derudover vil det langvarige fravær for nogle betyde, at de står usikre over for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, fordi de i en lang periode har været koncentreret om barnet/den unge og hjemmet.

For nogle vil det være for belastende at vende tilbage til deres gamle fag. Det kan være, fordi arbejdstiderne er »umulige« i forhold til barnets behov, eller på grund af den belastning, det medfører. Det kan være, at det f.eks. er for psykisk belastende at arbejde med opgaver, som ligger for tæt på de arbejdsopgaver, borgeren varetager i hjemmet vedrørende barnet/den unge.

Det er vigtigt, at disse behov for ny uddannelse/arbejde indgår i en intensiv rådgivning og vejledning, så langvarig arbejdsmæssig invalidering undgås. I denne sammenhæng bør muligheden for revalidering efter lov om aktiv socialpolitik undersøges. Desuden bør det lokale jobcenter kontaktes med henblik på støtte til en behovsorienteret beskæftigelsesindsats.

Sammenhæng med andre bestemmelser

Arbejdsløshedsforsikringsloven:

En borger, der har modtaget hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, skal som alle andre opfylde et beskæftigelseskrav for at opnå ret til at få arbejdsløshedsdagpenge.

En borger, der er fuldtidsforsikret, kan opfylde kravet ved at have arbejdet som lønmodtager i en tid, som sammenlagt svarer til fuld tid, i mindst 52 uger inden for de sidste 3 år. Kravet kan også opfyldes gennem drift af selvstændig erhvervsvirksomhed på fuld tid i mindst 52 uger inden for de sidste 3 år.

En borger, der er deltidsforsikret, kan opfylde kravet ved at have arbejdet som lønmodtager i en tid, som sammenlagt svarer til fuld tid, i mindst 34 uger inden for de sidste 3 år.

De 3 år, som beskæftigelseskravet skal være opfyldt indenfor, forlænges, hvis en borger har modtaget hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Det vil sige, at borgeren har mulighed for at opfylde beskæftigelseskravet på baggrund af lønarbejde, som den pågældende har haft, inden borgeren modtog hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, også selv om arbejdet ligger mange år tilbage. *Kun lønarbejde, borgeren har haft, mens den pågældende har været medlem af en arbejdsløshedskasse, kan medregnes til opfyldelse af beskæftigelseskravet.*

OBS! Da pasning af eget barn i hjemmet - med hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 - ikke er et lønarbejde, vil de timer, som en borger har modtaget tabt arbejdsfortjeneste for, ikke kunne medregnes til opfyldelse af beskæftigelseskravet.

Retten til at få arbejdsløshedsdagpenge er betinget af, at borgeren står til rådighed for arbejdsmarkedet. Heri ligger bl.a., at borgeren søger henholdsvis kan overtage arbejde på fuld tid og på de vilkår, der er almindelige inden for det pågældende fag, og at borgeren kan møde og møder til samtaler, aktiviteter og forskellige tilbud om aktivering.

Fuldtidsforsikrede borgere skal stå til rådighed op til 37 timer om ugen. Deltidsforsikrede skal stå til rådighed op til 30 timer om ugen.

- Hvis en borger, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven for et antal timer om ugen, anmoder om at få arbejdsløshedsdagpenge, skal arbejdsløshedskassen vurdere, om den pågældende står fuldt ud til rådighed, herunder vil kunne overtage arbejde på almindelige vilkår.

Ofte er dét forhold, at borgeren modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, en indikator på, at den pågældende ikke kan stå fuldt ud til rådighed, da den tabte arbejdsfortjeneste jo gives netop, fordi borgeren forudsættes at have et løn- eller indtægtstab som følge af, at pågældende ikke kan arbejde på fuld tid, fordi han eller hun skal passe sit barn i et antal timer om ugen.

Hvis borgeren kun modtager tabt arbejdsfortjeneste for få timer om ugen og kan placere timerne til pasningen af barnet frit, f.eks. fordi den pågældende i øvrigt har pasningsmulighed til barnet, vil borgeren efter en konkret vurdering godt kunne stå til rådighed. Men er der tale om, at borgeren modtager tabt arbejdsfortjeneste i mange timer om ugen, eller at borgeren har forpligtelser omkring pasningen af barnet på faste tidspunkter, vil det være svært at blive vurderet til rådighed.

En borger, der går ned i arbejdstid i forbindelse med, at pågældende modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, har som udgangspunkt tilkendegivet, at han eller hun ikke kan overtage fuldtidsarbejde og dermed stå fuldt ud til rådighed.

OBS! En borger, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, vil kunne få nærmere vejledning om bl.a. medlemskab, beskæftigelseskrav, ret til dagpenge og rådighed i sin a-kasse.

Barselsorlov og barselspenge

En moder er berettiget til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, når hun ikke længere har ret til barselsorlov med fuld løn, hvis hun i øvrigt opfylder betingelserne i serviceloven for støtte til tabt arbejdsfortjeneste.

OBS! Hun har således valgfrihed mellem hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven og dagpenge efter barselsloven, hvis hun opfylder betingelserne i begge love.

Dagpenge til forældre med alvorligt syge børn

- Ankestyrelsen har i principafgørelse C 21-01 vurderet, at forældre kan vælge mellem tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven eller dagpenge efter barselslovens § 26, såfremt betingelserne efter begge regelsæt er opfyldt.

Ferieloven

Hvis en borger modtager feriegodtgørelse efter ferieloven, kan der ikke ske udbetaling af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, jf. bekendtgørelse nr. 1198 af 15. oktober 2007 om tilskud til pasning af børn med funktionsnedsættelse eller langvarig sygdom, § 10.

Pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom

Bestemmelserne i servicelovens § 118 om pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom omhandler også børn med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom.

Forældre der opfylder betingelser for begge ordninger, vælger selv hvilken støtte de vil modtage.

Ledsagelse for unge mellem 12-18 år jf. Servicelovens § 45

I dette kapitel beskrives reglerne om kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde ledsagelse til unge mellem 12 og 18 år, der ikke kan færdes alene på grund af nedsat funktionsevne.

SEL § 45: Kommunalbestyrelsen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til unge mellem 12 og 18 år, som ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Med undtagelse af de unge mellem 12 og 18 år, som har døgnophold efter § 52, stk. 3, nr. 4, 5 og 7.

Stk. 2. En person, som er berettiget til ledsagelse, jf. stk. 1 (ovenstående), har ret til selv at udpege en person til at udføre opgaven. Kommunen skal godkende og ansætte den udpegede person.

Stk. 3. Der kan normalt ikke ske ansættelse af en person med en meget nær tilknytning til den, der er berettiget til ledsagelse efter stk. 1.

Stk. 4. Modtageren kan opspare timer inden for en periode på 6 måneder. Kommunalbestyrelsen retningslinjer herfor.

Stk. 5. Modtagerens udgifter til ledsagerens befordring og andre aktiviteter med tilknytning til ledsagerordningen kan dækkes med et beløb op til 663 kr. årligt. Beløbet ydes af kommunalbestyrelsen efter anmodning fra modtageren.

Stk. 6. Socialministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte regler om betingelser for ledsageordningen.

Generelt om ledsagelse til unge

Ledsagelse kan ydes til unge mellem 12 og 18 år, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne ikke kan færdes på egen hånd uden for hjemmet. Ledsageordningen omfatter selve ledsagelsen og de funktioner, der er direkte forbundet med ledsagelsen, f.eks. at hjælpe med at tage overtøj af og på, samt med kørestol og andre ganghjælpemidler. Ledsageordningen skal supplere de øvrige serviceydelser, men ikke erstatte dem, og omfatter således f.eks. ikke praktisk hjælp i hjemmet. Ledsagelse ydes af kommunalbestyrelsen som en naturalydelse fra kommunalt ansatte ledsagere. De unge har ret til selv at udpege en ledsager til at udføre opgaven, som kommunalbestyrelsen skal godkende og ansætte.

De unge skal tilbydes 15 timers ledsagelse pr. måned, uanset hvad de ønsker at blive ledsaget til.

Formål med ledsagelse

Formålet med ledsagelse til de unge er at medvirke til deres selvstændiggørelse og integration i samfundet. Unge med nedsat funktionsevne har som andre unge behov for at kunne komme hjemmefra, gøre indkøb og deltage i kulturelle og sociale aktiviteter. Både for unge, der lever et relativt aktivt liv og for unge, der lever mere isoleret, vil ordningen kunne medvirke til, at de kan deltage i aktiviteter uden for hjemmet efter eget valg. For de unge gælder det, at de kan have behov for at komme uden for hjemmet uden, at det er forældrene, der ledsager dem eller i øvrigt administrerer ledsagelsen for dem.

Personkredsen

Ledsageordningen kan med forældrenes accept tilbydes unge mellem 12 og 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som ikke kan færdes uden for hjemmet uden ledsagelse. Det kan være kørestolsbrugere og andre med svære bevægelseshandicap, blinde og stærkt svagsynede, unge med psykisk udviklingshæmning og andre, der af den ene eller anden grund er ude af stand til at færdes på egen hånd.

Ordningen omfatter ikke unge med nedsat funktionsevne som følge af sindslidelse eller af sociale årsager. Dette skyldes, at arbejdet med disse unge stiller nogle særlige krav med hensyn til indsigt og træning, som ligger ud over de kvalifikationer, som de kommunalt ansatte ledsagere forudsættes at skulle have.

Unge hjemmeboende

I modsætning til ledsageordningen for voksne, der retter sig mod alle, der opfylder betingelsen for ledsagelse uanset boform, forudsættes ledsageordningen for unge at være rettet mod unge hjemmeboende. For unge i familiepleje eller i institution vil det indgå i institutionens/opholdsstedets fastlæggelse af behandlingsindsatsen, om og i hvilken form ledsagelse kan komme på tale.

Tildeling af ledsagelse

Kommunalbestyrelsen træffer efter en konkret vurdering afgørelse om, hvorvidt den unge opfylder betingelserne for at få ledsagelse. Denne afgørelse er uafhængig af, hvad ledsagelsen ønskes brugt til.

Der vil være mange unge, der selv vil søge ordningen. Erfaringerne viser dog også, at der vil være nogle unge, der klart opfylder betingelserne, men som ikke efterspørger ordningen på grund af lang tids isolation eller mangel på muligheder, og hvor der kræves opsøgende arbejde for at få den enkelte til at gøre brug af tilbuddet.

Afgørelsen træffes efter en konkret individuel vurdering, og et eventuelt afslag på ledsagelse skal begrundes.

Ledsageordningens indhold

Ledsageren kan - inden for forældremyndighedens rammer - følge den unge derhen, hvor denne selv vil, og den unge bestemmer, hvad der skal ske.

OBS! Ledsageordningen er ikke socialpædagogisk bistand. Der er heller ikke tale om, at ledsageren skal fungere som kontakt- og støtteperson eller besøgsven. Ledsageren skal være opmærksom på, at tiden ikke bruges til at sidde hjemme, men sørge for opfyldelsen af det egentlige formål - at komme ud til de ønskede aktiviteter.

Ledsageopgaven kan være forskellig i forhold til unge med forskellige funktionsnedsættelser og forskellige ledsagebehov.

For unge med bevægelseshandicap kan ledsageren f.eks. støtte brugeren, når denne skal udendørs, finde varer under indkøb og tage dem ned fra hylderne og bære indkøbte varer hjem. Ledsageren kan hjælpe til med kørestolen ved besværlige passager, hjælpe brugeren på toilettet, køre bil for brugeren, eventuelt tage med ud i naturen, i biograf eller andre forlystelser.

F.eks. for spastikere eller andre, der har svært ved at gøre sig forståelig over for fremmede, kan ledsageren være behjælpelig med kommunikationen.

For blinde eller svagsynede kan der ligeledes hjælpes til med indkøb af dagligvarer eller tøj og gaver eller med andre aktiviteter, hvor den unge skal bruge hjælp, f.eks. motionere på tandemcykel, være med ved svømning eller andre fritidsaktiviteter.

Ledsageren må være opmærksom og klar til at sørge for hjælp, hvis den unge får anfald eller bliver dårlig.

Opsparingsordning

Den unge kan inden for en periode på 6 måneder spare timer sammen. Timer, der er opsparet, men ikke forbrugt, bortfalder efter 6 måneder. Kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer for opsparing.

Ledsageordningen tilrettelægges, således at kommunalbestyrelsen har mulighed for i videst muligt omfang at imødekomme den unges ønsker, men også således, at ordningen bliver mulig at administrere. Det betyder, at tilrettelæggelse af arbejds- og ansættelsesforhold for ledsagerne kan gøre det nødvendigt for de unge at indstille sig på, at ledsagelsen må foregå på et af de tidspunkter, hvor der er ledig kapacitet. De unge må være indstillet på, at det i særlige belastningssituationer kan være vanskeligt at imødekomme alles ønsker om bestemte tidsmæssige placeringer.

For at sikre den bedst mulige overensstemmelse mellem de unges ønsker og kommunalbestyrelsens muligheder er det derfor vigtigt, at den unge i god tid inden tidspunktet for den ønskede aktivitet træffer aftale med kommunalbestyrelsen om, hvordan opsparingen skal tilrettelægges, og hvornår den skal realiseres.

Ved opsparingsordningen forudsættes det således, at kommunalbestyrelsen f.eks. kan fastsætte, at

- med mindre, der er truffet aftale om opsparingen, kan kommunalbestyrelsen vælge, at ikke forbrugte timer automatisk falder bort,
- alle timer i den indeværende måned skal anvendes, inden den opsparede tid bruges,
- brugen af den opsparede tid skal ske i rækkefølge fra den nærmest foregående måned og videre månedsvis bagud inden for de seks måneder,
- ikke forbrugte timer fra den første af de 6 måneder vil falde væk efter udløbet af 6 måneders perioden, såfremt de ikke er blevet anvendt.

Det betyder, at den unge inden for en 6 måneders periode maksimalt kan disponere over 90 timer til forbrug eller opsparing og således ikke i en given måned kan have mere end 90 timer til rådighed.

Opsparingsaftalen kan indgås, når der er behov for det og således også hen over et årsskifte.

OBS! Ledsagetimer kan ikke bruges på forskud.

Den unges forbrug af ledsagetimer til den enkelte ledsageopgave beregnes, så antallet af timer som udgangspunkt svarer til det antal timer, hvor der i forbindelse med den enkelte ledsageopgave ydes løn til ledsageren. Det betyder, at unge, der ønsker ledsagelse til rejser, må gøres opmærksomme på, at den ekstra tid, der medgår til ledsagerens tilbagerejse, fratrækkes i den unges ledsagetimer. Under ledsageopgaver inden for lokalområdet gælder dette ikke. Lønomskostninger imellem de enkelte ledsageopgaver afholdes af kommunalbestyrelsen.

Hvis der i forbindelse med rejser er ventetid eller overnatning, som ikke honoreres som ledsagetimer, men efter andre takster, kan de beregnede ledsagetimer, som fratrækkes i den unges ledsagetimer, ikke overstige et tilsvarende antal timer efter omregning til fulde løntimer.

Udgifter til aktiviteter og befording

Den unge afholder sine egne udgifter til befording mv. og egne samt ledsagerens udgifter til biografbilletter, til spisning osv., hvis den unge ønsker ledsagerens tilstedeværelse. Endvidere dækker den unge ledsagerens befordringsudgifter under ledsagelsen.

Kommunalbestyrelsen bør vejlede den unge om, at der kan ydes tilskud til dækning af udgifter til ledsagerens befording og andre aktiviteter med op til 849 kr. (2016-takst) årligt. Beløbet udbetales én gang årligt på baggrund af sandsynliggjorte merudgifter svarende til den opgørelsesmetode, som anvendes til beregning af merudgifter efter servicelovens § 41.

Kommunalbestyrelsen kan desuden i forbindelse med den enkelte ledsageopgave efter en konkret vurdering yde udgifter til ledsagerens lokalbefording i forbindelse med en ledsagelse. Hvis ledsagerens tilstedeværelse i det konkrete tilfælde skønnes nødvendig, kan kommunalbestyrelsen endvidere vælge at afholde ledsagerens udgifter til biografbilletter, til spisning mv. inden for rimelige grænser.

Det årlige beløb på 837 kr. (2015-takst) skal ikke være opbrugt, før kommunalbestyrelsen yder hjælp i forbindelse med enkelte ledsageopgaver.

Ledsagerens kvalifikationer

Ledsagerne bør rekrutteres blandt borgere, der har særlig interesse i eller erfaringer med at arbejde med mennesker med funktionsnedsættelse. Det kan være borgere, som tidligere har arbejdet inden for handicapområdet eller lignende, men der kan også være tale om borgere, som viser interesse for, venter på eller er i gang med en uddannelse inden for det sociale eller pædagogiske område. Der kan også være tale om at ansætte borgere i arbejdstilbud, kontanthjælpsmodtagere og ledige a-kassemedlemmer. Ledsagejobbet forudsætter en høj grad af personlig balance, og ledsageren bør derfor ikke have problemer ud over eventuel ledighed.

Ledsagerne bør have en introduktion til arbejdet som ledsager. Ledsageren bør have handicapkendskab samt kendskab til etik og praktiske færdigheder i at udøve hjælpen, som f.eks. løfteteknik.

Ved valg af ledsagelse til den enkelte unge skal der tilstræbes et interessefællesskab og så vidt muligt den samme ledsager til den enkelte bruger. Det bør herudover også tilstræbes, at ledsageren aldersmæssigt passer til den enkelte bruger.

Aflastning jf. Servicelovens § 84 stk. 1, jf. § 44

Aflastning til børn efter § 84, stk. 1, jf. § 44 finder anvendelse, når det er familien til et barn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for aflastning.

Aflastning for børn skal tilbydes efter servicelovens § 84, stk. 1, jf. § 44, når *behovet for aflastning er opstået alene på grund af barnets funktionsnedsættelse, og når aflastningen sker af hensyn til den øvrige familie.*

Er der tale om et behov for aflastning på grund af barnets særlige behov for støtte, skal aflastningen finde sted efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5. I så fald skal der være udfærdiget en børnefaglig undersøgelse, jf. SEL § 50, hvor resultatet viser, at barnet har behov for aflastning.

To forskellige aflastningsformer

- a) Afløsning/timeaflastning (gives i hjemmet, mens)
- b) Aflastning (gives uden for hjemmet, f.eks. i form af tilbud om dag- nat- eller døgnophold i botilbud eller ved aflastningsperson/familie.)

Dækning af nødvendige merudgifter i forbindelse med aflastningen

Aflastning som en nødvendig merudgift efter serviceloven § 41 er subsidær i forhold til servicelovens regler om aflastning i § 84, stk. 1, jf. § 44 og § 52, stk. 3, nr. 5. Det vil sige, at der alene kan ydes hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til aflastning i eget hjem jf. § 41, hvis en af de øvrige aflastningsordninger ikke i tilstrækkeligt omfang kan løse behovet.

Det vil som udgangspunkt kun kunne være i følgende situationer:

- Den merudgift, der ligger i merudgiften til en voksenbarne pige eller en særlig kvalificeret barne pige. Her består merudgiften af differencen mellem, hvad en ung barne pige almindeligvis ville koste og hvad voksenbarne pigens koster.
- Den merudgift, der er forbundet med, at et handicappet barn har behov for pasning og barnet har en alder, hvor børn uden handicap selv ville kunne være alene hjemme. Her består merudgiften som udgangspunkt af hele udgiften til barne pigens, hvis det alene er det handicappede barn, at barne pigens skal passe.

Ansættelse samt øvrige vilkår

- Familien skal som udgangspunkt selv finde en egnet aflaster er dette ikke muligt, kan man søge om hjælp hertil ved sin kommunale sagsbehandler.
- Herning Kommune skal godkende aflasteren.
- Som udgangspunkt skal aflasteren være over 18 år og må ikke tilhører husstanden.
- Herning Kommune indhenter straffe- og børneattest, udformer en ansættelseskontrakt samt sørger for administrationen vedrørende løn til aflasteren
- En weekend fra fredag kl. 15.00 til søndag kl. 15.00 kan maks. aflønnes med 20 timer. Der er tale om vågne timer.
- Lønnen indsættes på aflasterens egen konto efter indberetning af timer via aflastningsseddel.
- Familien kan ikke opspare aflastningstimer fra den ene mdr. til den anden, da disse er bevilliget ud fra familiens beskrevne behov og således er behovs bestemte.

- Familiens kan dog i en afgrænset periode eller til en bestemt aktivitet/begivenhed have et øget behov for aflastning. I sådanne tilfælde skal Familien søge om yderligere aflastningstimer ved deres kommunale sagsbehandler.

Bevillingen

- Bevilling af aflastningen sker hos familiens kommunale sagsbehandler.
- Der tages udgangspunkt i familiens individuelle behov.
- Der bevilges efter § 84 i Serviceloven.
- Sagsbehandleren vil mindst en gang om året revurdere bevillingen.
- Sagsbehandlerens rolle er endvidere at rådgive aflastningspersonen og forældrene i forbindelse med spørgsmål om aflastningsopgaverne.
- Der er forskellige vilkår for afløsere (timeaflastere) og aflastere.
- Den Kommunale sagsbehandler har pjecer vedr. jobbet som afløser (timeaflaster) og aflaster - henvende jer gerne for nærmere information om arbejdsbetingelser m.m.

Den børnefaglige undersøgelse jf. Servicelovens § 50

Særlig støtte til børn og unge

For at der kan iværksættes særlig støtte (foranstaltninger) til børn og unge jf. Servicelovens § 52. stk. 3 nr. 1-9:

1. Dagtilbud
2. Praktisk pædagogisk eller anden støtte i hjemmet
3. Familiebehandling eller behandling af barnet den unges problemer
  - Vejledningsforløb
4. Døgnfamiliebehandling
5. Aflastning
6. Fast kontakt person for barnet/den unge eller for hele familien
7. Anbringelse
8. Formidling af praktik-tilbud til unge hos offentlige eller private arbejdsgivere
9. Anden hjælp der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk pædagogisk støtte

Er kommunen forpligtet til at foretage en **børnefaglig undersøgelse jf. Servicelovens § 50** af de forhold og/eller oplysninger, der har dannet baggrund for den antagelse, at et barn eller en ung har et behov for særlig støtte fx grundet nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Undersøgelsen skal omfatte (medmindre konkrete forhold betyder, at ikke alle nedenstående forhold er relevante) følgende temaer angående barnet/ den unge:

- Udvikling og adfærd
- Familieforhold
- Skoleforhold
- Sundhedsforhold
- Fritidsforhold og venskaber og
- Andre relevante forhold.

Dette ud fra Principperne i ICS-trekanten (Integrated Children's System) →

Formålet

Formålet med at yde støtte til de børn og unge, der har et særligt behov, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, er at søge at sikre deres opvækstvilkår på en sådan måde, så de på trods af deres individuelle vanskeligheder kan opnå de samme muligheder for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som deres jævnaldrende.

Hjælpen til børn og unge og deres familier skal fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Støtten skal ydes så tidligt, at begyndende problemer så vidt muligt kan afhjælpes i eget miljø, og må i hvert enkelt tilfælde udformes på baggrund af det enkelte barns eller den enkelte unges eller familiens forhold.

Barnet eller den unges synspunkter skal inddrages og vægtes i overensstemmelse med alder og modenhed. Problemerne skal så vidt muligt løses i sammenhæng med familien og med deres medvirken.

Der er afgørende vægt på, at støtten ydes ud fra barnet eller den unges bedste, herunder at give barnet og den unge en god og stabil voksenkontakt og kontinuitet i opvæksten.

Undersøgelsen skal så vidt det er muligt gennemføres i forståelse med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Med Barnets Reform er der ikke længere noget krav om, at der skal foreligge samtykke. Samtykke skal dog så vidt muligt forsøges indhentet, skriftligt eller mundtligt af sagsbehandleren.

½ handicapfriplads

Forældre til et barn med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne skal, såfremt det af *behandlingsmæssige årsager* har behov for ophold i et dagtilbud have tilbudt ½ handicapfriplads, jf. Dagtilbudslovens § 43 stk. 1 nr. 3., gældende indtil skolestart. Ved overgang i skolealderen til fritidshjem kan der tilbydes ½ betalingsfrihed efter dagtilbudslovens § 63, nr. 3 jf. ovennævnte bekendtgørelse § 61.

- Barnets rådgiver laver bevillingen og sender en kopi til forældre samt pladsanvisningen.

Rådgiverens koordinerende rolle

Rådgiver/sagsbehandler har jf. Retssikkerhedslovens § 5 *vejledningsforpligtelse*: Kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning.

Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

Ifølge forvaltningslovens § 7, stk. 2 skal rådgiver/sagsbehandler også videresende en skriftlig henvendelse, som ikke vedrører rådgivers sagsområde, så vidt det er muligt, til rette myndighed/rådgiver/konsulent.

På handicapområdet har sagsbehandleren tæt samarbejde med bl.a.:

PPR-psykologer, PPR-skolekonsulenter, familiebehandlingspsykologer, autismerkonsulenter, ergoterapeuter, småbørns- og familievejleder m.fl.

→ SÅDAN LETTER I SAMARBEJDET MED KOMMUNEN

Brug god tid på at forsøge at få sat præcise ord på jeres barns og jeres families behov. Ingen børn er ens – heller ikke selv om de har samme diagnose. Sagsbehandleren har typisk kontakt til mange familier med meget forskellige behov og kender ikke på forhånd til evt. særlige forhold hos jer og jeres barn.

Opret fra starten et ringbind og en mappe på computeren, hvor I samler og organiserer al korrespondance og information om jeres barn. Gem alle skrivelser fra det offentlige her – f.eks. kopier af journalnoter fra læger, der skal bruges i forbindelse med eventuelle ansøgninger.

Medbring alle papirer, der beskriver jeres barn, til møder – f.eks. fra læge, pædagog, psykolog eller fysioterapeut.

Det kan være svært at rumme og huske alt, hvad der bliver sagt til de møder, I skal til i forbindelse med jeres barns handicap. Tag selv noter, eller bed om et skriftligt referat.

At få tingene på skrift kan gøre det lettere for jer at få overblik og overskud til at finde ud af, hvad der videre skal ske. I kan bede om at få kopi af alle de papirer, der indgår i sagen – f.eks. mødereferater, afgørelser og evt. afslag (læs om aktindsigt og partshøring på s. 18).

Får I afslag, har I ret til at få det skriftligt sammen med en vejledning om klage-muligheder og -frister (læs mere om klage-muligheder på s. 18).

Søg støtte og inspiration hos handicaporganisationer og andre familier. Ofte kan det hjælpe jer til at se nye, konstruktive vinkler på situationen.

I har ret til at tage en bisidder med til møder med myndighederne. Det kan være et famillemedlem, en ven eller en anden person, som I har tillid til.

Læs mere om retten til bisidder i forvaltningslovens § 8 og om aktindsigt i § 9 og § 10.

Sådan ansøger du om handicapkompenserende ydelser

Ved førstegangsansøgninger:

Du ansøger om dækning af merudgifter eller tabt arbejdsfortjeneste ved at gå ind på Herning kommunes hjemmeside. Her skriver du Merudgifter i søgefeltet, går videre ind under Handicappede børn og unge og så er der til højre på siden en grøn selvbetjeningsboks, hvor du kan trykke dig videre til at udfylde ansøgningskemaer for både merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste digitalt.

Ved nye ansøgninger:

Har du fået tildelt en fast socialrådgiver kan du ansøge om diverse blot ved at ringe til din rådgiver eller sende din rådgiver en mail, hvori du beskriver hvad du vil ansøge om og hvorfor. Denne ansøgning er gældende, men send helst en mail, da du så er sikret at det korrekte tidspunkt for din ansøgning bliver noteret.

Med tilbagevirkende kraft fra ansøgningstidspunktet

Selvom sagsbehandlingen kan tage tid, vil du altid kunne få, hvad du har ansøgt om med tilbagevirkende kraft fra ansøgningstidspunktet.

Indhentning af oplysninger

For at danne sig et overblik/helhedssyn over barnet og dets vanskeligheder/ressourcer (belyse sagen) vil det være nødvendigt for socialrådgiveren af indhente oplysninger vedr. barnets forhold fra relevante parter:

- Forældre
- Børnehave/skole
- SFO/fritidshjem
- Læge/Psykolog andre fagprofessionelle

Det anbefales derfor at I løbende skriver ned hver gang jeres barn har kontakt til en person/instans i senere tænker kunne bidrage med informationer om barnets tilstand/funktionsniveau.

Fx:

Talepædagog/PPR-konsulen - navn

Kontaktoplysninger: adresse, e-mail og tlf. nr.

Dette vil ligeledes være med til at give jer selv et godt overblik over jeres barns udvikling, sagsforløb og hvor mange, der er/har været involveret, samt hvilken hjælp/støtte der er blevet tilbudt jer/barnet i forbindelse hermed.

Samtykke

Det er vigtigt at I giver samtykke til at socialrådgiveren kan indhente oplysninger fra ovenstående, da socialrådgiveren ellers vil være nødsaget til at træffe en afgørelse omkring jeres ansøgning m.m. ud fra de foreliggende oplysninger i sagen, som oftest ikke er tilstrækkelige til at kunne give jer medhold.

Eksempler på kommunale tilbud på handicapområdet

Småbørnskonsulent og Børne- familievejleder

Får jeres barn konstateret *en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne*, skal I tilbydes familievejledning.

I skal have tilbudt en rådgivende samtale senest tre måneder efter, at kommunen har fået kendskab til, at jeres barn har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Dette gælder uanset, hvornår i jeres barns liv funktionsnedsættelsen bliver konstateret. Bliver I ikke kontaktet, så opsøg selv kommunen. Formålet med familievejledningen er at hjælpe jer med at finde rundt i de forskellige muligheder for støtte. Familievejlederen skal bl.a. fortælle om jeres rettigheder, henvise jer til, hvor I kan få mere viden, og hjælpe jer med at få kontakt til andre familier med børn med handicap.

Herning Kommunes Småbørnskonsulent og Børne- og Familievejleders navn er Marianne Kjær Andersen.

Hun kan kontaktes på tlf. 21194551 og e-mail: cbfmk@herning.dk

Hjerneskadeteamet for børn og unge 0-18 år

Hjerneskadeteamet er dannet for at skabe sammenhæng, samarbejde og udvikling i barnets dagligdag efter det er kommet hjem fra sygehus/rehabilitering.

Teamets sammensætning

- Psykolog
- Socialrådgiver
- Talekonsulent
- Fysioterapeut
- Ergoterapeut
- Oralmotorisk terapeut
- Børn- og Ungelæge
- Afdelingsleder for Hjerneskerådningen
- Koordinator

Hjerneskadeteamet vil følge barnet og forældrene fra indlæggelse og fremover. Det vil ud fra en samlet vurdering medvirke til at sammensætte forslag til hvordan man bedst hjælper barnet videre i tilværelsen. Teamet vil endvidere sikre samarbejdet omkring indsatsen og følge med i, hvordan det går. Både familie og fagpersoner kan henvende sig og få råd og vejledning.

Hvor henvender du dig?

Du kan henvende dig til hjerneskadeteamet via Børn- og Familieafdelingen i Herning Kommune.

Adresse

Hjerneskadeteamet
Rådhuset
Torvet 5
7400 Herning
Att. Henny Holmgaard
Telefon:
Koordinator Henny Holmgaard 9628 6624
Mobil: 2960 7303
Mail: cbfhh@herning.dkk

Læs mere om tilbuddet - Se pjece: <http://sundhed.herning.dk/media/3372113/hjerneskadeteam.pdf>

Forløbskoordinator til kronisk syge børn

Har du et barn med en kronisk sygdom? Det kan for eksempel være diabetes eller svær astma. Så kan du benytte dette tilbud om en samtale med en forløbskoordinator for børnefamilier.

Mangler I overblik over jeres muligheder?

Koordinatoren kan hjælpe jer med at finde genvej til den hjælp og støtte, som kommunen tilbyder.

I bliver tilbudt en afklarende samtale med en forløbskoordinator, der har en sundhedsfaglig baggrund.

Sammen finder I ud af jeres behov. Og finder de muligheder, der kan give jeres familie en bedre hverdag.

Formål med tilbuddet: At sikre at børn og unge med en kronisk somatisk sygdom får den bedst mulige hjælp til at takle hverdagen med en kronisk sygdom. Tilbuddet kræver ikke henvisning. Tilbuddet er en del af et forløbsprogram.

Helle Harder Skovdal
Bethaniagade 3 B, 1. sal
7400 Herning
Telefon 1: 40 25 14 61

Autismekonsulenterne

Karin Bakmand og Kirsten S. Lausen

Rådgiver eller anden faglig instans udfylder henvisningsskemaet til autismekonsulenterne, som kan findes på: <http://barn.herning.dk/soeg?q=Autismekonsulenterne>

Ergoterapeuter på hjælpemiddelområdet

Ergoterapeuterne har særlig viden om:

Sagsbehandling af hjælpemidler, forbrugsgoder og mindre boligændringer til børn og unge fra 0-20 år.

Lillian Hesel Tlf.: 51321604, E-mail: vshlh@herning.dk
og Karina Jensen Tlf.: 20674240, E-mail: vhskj@herning.dk

Oralmotorisk team

Børn i alderen 0-18 år, der har vanskeligheder med:

- Sutte, tygge- og synkefunktion
- Spise og drikke
- Savl
- Artikulation/kommunikation
- Mimik

Det oralmotorisk team tilbyder specialiseret, tværfaglig udredning af barnet, vejledning om indsats overfor barnet, opfølgning efter endt forløb samt temadage og kurser til forældre og fagpersoner.

Hanne Bundgaard Tlf.: 96286623/29607293, E-mail: cbfhh@herning.dkk

Behandlingspsykologerne

Der kan af rådgiveren henvises til behandlingspsykologerne, som bl.a. benyttes til, at fører krisesamtaler med børn og forældre efter voldsomme hændelser, til at tackle den krise, man kan stå i, når det opdages, at ens barn har en diagnose, alvorlig lidelse m.m.

Der kan tilbydes 1-3 samtaler

Du skal dog først have været igennem egen læge, der ligeledes har mulighed for at henvise til en psykolog jf. sundhedsloven.

Åbenrådgivning

Familiecentret tilbyder åben, anonym gratis rådgivning til familier med børn under 18 år - bosiddende i Herning Kommune - i forhold til børneopdragelse, samvær, trivselsvanskeligheder, mobning, sammenbragte familier, konflikter i parforholdet m.m.

Forældre kan på eget initiativ og uden henvisning henvende sig. Indsatsen er målrettet i form af råd, vejledning og familiebehandling. Der tilbydes 3-5 samtaler.

Åben anonym rådgivning

Tlf.: 96 28 64 30

E-mail: familiebehandlingen@herning.dk

Relevante hjemmesider

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet:

www.dukh.dk

Her kan man få svar på sine spørgsmål om den sociale lovgivning, som man kan benytte, hvis man har en varig eller længerevarende funktionsnedsættelse, der gør, at man har brug for støtte eller ydelser fra det offentlige for at kompensere for sit handicap. Man behøver ikke at have en diagnose for at få rådgivning.

Man kan enten få svar på sine spørgsmål skriftligt eller via telefon.

DUKH - Jupitervej 1 - 6000 Kolding - tlf.: 7630 19 30 - e-mail: mail@dukh.dk

Herning Kommunes egen Hjemmeside:

www.barn.herning.dk

Klik dig videre herunder:

- ➔ Børns sundhed og trivsel
- ➔ Børn og unge med særlige behov
- ➔ Børn og unge med handicap eller kronisk sygdom

Og kom frem til ansøgningskemaer og relevante pjecer m.m.

Til brug for beregning af merudgifter til medicin benyttes:

www.medicinpriser.dk

Til brug for beregning af merudgifter til specialkost m.m. benyttes:

<http://dinhverdag.astma-allergi.dk/saerligetilskud/andremerudgifterboern>

Sagsbehandlingsfrister inden for Børne- og familie rådgivningens ansvarsområder

---

Kommunalbestyrelsen skal behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken.

Kommunalbestyrelsen skal på de enkelte sagsområder fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelse af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse.

Det skal understreges, at nedenstående sagsbehandlingsfrister skal ses i forhold til, hvornår der vil foreligge en **afgørelse** på en ansøgning. - Det skal understreges, at der derudover godt kan være yderligere ventetid inden afgørelsen kan **iværksættes**.

Generelt er der 6 ugers sagsbehandlingstid på de fleste ansøgninger + evt. ventetid ved fremskaffelse af relevante sags oplysninger. Rådgiveren har desuden 10 dages frist for tilbagemelding på diverse henvendelser via mail eller telefon.

Serviceoven (SEL) 41 (merudgiftsydelse)

6 uger + evt. ventetid ved fremskaffelse af lægelige oplysninger.

SEL 42 (tabt arbejdsindtægt)

6 uger + evt. ventetid ved fremskaffelse af lægelige oplysninger.

SEL § 50 (undersøgelse)

Max. 4 måneder, hvis længere tid udarbejdes foreløbig vurdering, jfr. SEL § 50 stk. 7.

Yderligere om sagsbehandlingsfrister kan findes på Herning Kommunes hjemmeside, som er nævnt ovenfor i afsnittet om relevante hjemmesider.

Klagevejledningen

Der skal sendes en klagevejledning med alle skriftlige afgørelser

Enhver afgørelse kan ankes inden for 4 uger efter modtagelsen af afgørelsesbrevet.

Klagen indgives til Herning Kommune, Børne- og Familierådgivningen, der på ny bedømmer sagen. Ændres afgørelsen ikke, videregives klagen sammen med Herning Kommunes bemærkninger til Ankestyrelsen.

Pligt til at underrette om ændringer:

Jf. Retssikkerhedslovens § 11, stk. 2 har modtageren af hjælp pligt til at underrette kommunen om ændringer i de forhold, der har ligget til grund for den tildelte hjælp af ex. merudgifter efter servicelovens § 41 og / eller tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42.

Referencer

Vejledning om ændring af vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (Vejledning nr. 3 til serviceloven) I vejledning nr. 9007 af 7. januar 2014 - udarbejdet af Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, den 28. januar 2015.

Socialstyrelsen: Forældre til et handicappet barn med fysisk eller psykisk handicap - guide til hjælp og støtte, 2. oplag. Socialstyrelsen 2013

www.dukh.dk

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135540>

<https://laegemiddelstyrelsen.dk/da/nyheder/2015/automatisk-kronikertilskud-til-berettigede-borgere-fra-1-januar-2016>

Bilag 1 - ved ansøgning/opfølgning på Merudgifter

Der er i forbindelse med opfølgning/ansøgning om dækning af merudgifter behov for en uddybning af behovet. Du anmodes derfor om en beskrivelse af følgende:

I relation til ansøgning om dækning af merudgifter til medicin:

- Hvilke behandlingsmidler/hvilken medicin m.m. for x dagligt, grundet hendes/hans lidelser?
- Hvor stor dosis mængde dagligt?
- Hvad er prisen på de forskellige behandlingsmidler/medicinen uden tilskud?
- Er den enkelte medicin tilskudsberettiget?
- Er der søgt om enkelttilskud/kroniker til behandlingsmidler/medicinen?
- Er du medlem af sygeforsikring Danmark el. anden sygeforsikring? Hvis ja: hvilken? Og hvilken gruppe er du medlem af? og hvilket tilskud giver de til de forskellige behandlingsmidler/medicinen?

Disse oplysninger kan fås på dit apotek, medicinpriser.dk og ved at kontakte Sygeforsikring Danmark

Se eksempel på korrekt indleveret beskrivelse nedenfor:

Eksempel:

x er i behandling med:

2 ½ brev Movicol/ dagligt

klyx (klyksma) hver 3. dag. Vi benytter Klyksma, som behandling løbende og nogen gange efter behov i forbindelse med x forstoppelse.

Ifølge bon og hjemmesiden: medicinpriser.dk, er medicin priserne uden tilskud for:

- Movicol junior neutral 30 stk. pulver til oral opl.: 138,95 kr. pr. pk (30 stk.)
- Klyx (glyoktyl): 714,35 kr. pr.pk. (100 sprøjter)

Lav gerne årlig udregning fx:

Movicol: $2\frac{1}{2} \times 365/30 = 30,4$ rundet op 31 pk./året $\times 138,95 = 4307,45$ kr./året

Klyx: $365/3 = 121,66$ dage/året /100 stk. = 1,21 rundet op 2 pk. $\times 714,35$ kr. = 1428,7 kr./året

Der er således samlede merudgifter til medicin for $4037,45+1428,7 = 5.736,15$ kr. (u. tilskud)

X apotek oplyser, at der er søgt om enkelttilskud til x medicin (*der kan godt være søgt enkel tilskud til kun nogen af præparaterne, beskriv så hvilke*) er der søgt om enkelttilskud betyder det, at x vil kunne få tilskud fra regionen - sygesikringstilskud svarende til alm. CTR. tilskud for børn under 18 år (tilskudsgrænser for 2015):

0-925 kr. = 60 %

925-1.515 kr. = 60 %

1.515-3280 = 75 %

3.280 kr. = 85 %

Det er oplyst, at x er medlem af sygeforsikring Danmark. Er Man medlem af sygeforsikring Danmark for man følgende tilskud alt afhængig af, hvilken gruppe man er tilmeldt:

	Gruppe 5	Gruppe 1	Gruppe 2
Pris kvartal kr.	345	786	1014
Indberettet til CTR			

- Andel med offentligt tilskud	50 %	100 %	100 %
- Andel uden offentligt tilskud	25 %	50 %	100 %
Uden offentligt tilskud	25 %	50 %	50 %

Det kan være svært at beskrive behovet helt korrekt især i forhold til forbrug af cremer osv. Men prøv og se tilbage i forhold til, hvor lang tid en bølge/tube fx har holdt, hvor mange du bruger om ugen/mdr./året.

- Der anmodes til brug for merudgiftsberegningen ligeledes om en ekspeditionsliste fra apoteket for en varighed på 12 sammenhængende mdr.
- Samt kontakt oplysninger til brug for indhentning af oplysninger fra læge/psykiater anden relevant professionel kontakt.

Generelt v. opfølgning på merudgifter (også til andet end medicin fx vask, bleer m.m.): beskriv jeres behov, skøn jeres udgifter, oplys om mulige tilskud, sammenhold med hvad forbruget til et "almindelig"/raskt barn ville have været, da denne ydelse skal ses som handicapkompenserende. Besvar de opfølgningsspørgsmål jeres socialrådgiver sender ud til jer - er I, i tvivl om, hvordan de besvares, så kontakt jeres sagsbehandler.

Indsend recepter, lægelige udtalelser, boner og anden relevant information til brug for beregningen af de skønnede merudgifter, så de kan blive så præcise som muligt.

Der kan være behov for indhentning af oplysninger fra relevante fagprofessionelle til at uddybe dine beskrivelser/forbruget du bedes venligst skrive om du giver samtykke hertil, samt hvem du tænker kunne være relevant at indhente oplysninger fra læge/psykolog m.fl.

Bilag 2 - ved ansøgning/opfølgning på tabt arbejdsfortjeneste

---

I relation til ansøgning om dækning af tabt arbejdsfortjeneste ad-hoc

- Hvor ofte er du til behandling/kontrol med x, grundet hendes/hans lidelse/funktionsnedsættelse?

I relation til ansøgning om dækning af tabt arbejdsfortjeneste løbende

- Hvor ofte og beskriv gerne hvorfor det er nødvendigt, at passe x i hjemmet, grundet hendes/hans funktionsnedsættelse?
- Beskriv gerne dine arbejdsforhold/situation, arbejdstider m.m., samt hvornår x er hjemme dagligt fra diverse skole/institution m.m.?
- Beskriv gerne dit netværk, forældre, venner? -har du nogen som er behjælpelig med pasningen af x?

Der kan være behov for indhentning af oplysninger fra relevante fagprofessionelle til at uddybe dine beskrivelser du bedes venligst skrive om du giver samtykke hertil, samt hvem du tænker kunne være relevant at indhente oplysninger fra fx skole/SFO m.fl.

Bilag 3 - ved ansøgning/opfølgning på afløsning/aflastning

Hvordan påvirkes x og resten af familien af x funktionsnedsættelse?

Hvornår ønsker du/I at aflastningstimerne skal finde sted, hvor ofte og hvad skal de benyttes til?

Hvilke aktiviteter går x til i hverdagen, og hvornår finder de sted?

Hvornår er x hjemme dagligt fra skole, og hvornår bliver han/hun afhentet om morgenen?

Der ønskes information om hvem der gør hvad i dagligdagen. Herunder hvordan jeres (forældre/samlevers) arbejdstider er, hvornår I er hjemme i løbet af dagen, hvornår x er hjemme i hverdagen, og hvordan I på nuværende fordeler opgaverne og får jeres hverdag til at hænge sammen?

Hvornår /hvor ofte er x hos far/bedsteforældre/andre?

Hvad deltager x i af fritidsaktiviteter? Kan han transportere sig selv? Eftermiddagstilbud?

Hvordan vil x have det med at komme i aflastningen?

Der kan ansøges om aflastning - som er pasning uden for hjemmet, og afløsning som er pasning i hjemmet/nogen få timer uden for hjemmet, eller begge dele alt efter behovet.

Der kan være behov for indhentning af oplysninger fra relevante fagprofessionelle til at uddybe dine beskrivelser du bedes venligst skrive om du giver samtykke hertil, samt hvem du tænker kunne være relevant at indhente oplysninger fra fx skole/SFO, aflastningssted, sundhedspersonale m.fl.